

**Criminaliteit en de opinie
van respondenten
over herstelrecht op
Curaçao in 2014**

Criminaliteit en de opinie van respondenten over herstelrecht op Curaçao

Ervaringen en opinies van respondenten

Centraal bureau voor de Statistiek
Willemstad, november 2014

Colofon

Centraal Bureau voor de Statistiek
Fort Amsterdam z/n
Curaçao
Tel.: (599-9) 461-1 Fax.: (599-9) 461-1696
Email: info@cbs.cw
Website: www.cbs.cw

Copyright
© Willemstad, Centraal Bureau voor de Statistiek

Het overnemen van (delen van) deze uitgave is slechts toegestaan mits voorzien van een volledige bronvermelding.

ISBN 978-99904-1-918-4

Voorwoord

In 1981 werd voor het eerst een Slachtofferenquête op de eilanden van de Nederlandse Antillen uitgevoerd. Het eiland Aruba vormde toen nog deel van de Antilliaanse constellatie. Het ging er toen vooral om informatie te verkrijgen over de motieven van slachtoffers om geen aangifte van een misdrijf te doen. Het onderzoek werd uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) van het Ministerie van Justitie in Den Haag.

In 1992 werd het onderzoek herhaald op de eilanden Bonaire, Curaçao en Sint Maarten. Drie jaar later (1995) vond weer een Slachtofferenquête plaats. Dit keer was het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) geheel verantwoordelijk voor de opzet en uitvoer. De enquête werd gehouden op Bonaire en Curaçao. Vanwege orkaanactiviteiten was het niet mogelijk het onderzoek op Sint Maarten te verrichten. De Slachtofferenquête van mei-juni 2008 vond op Bonaire, Curaçao en Sint Maarten plaats.

Wegens wijzigingen in de staatkundige structuur van de Nederlandse Antillen na 10 oktober 2010 waarbij Curaçao en Sint Maarten als autonoom land en de BES-eilanden als openbare lichamen ressorterende onder het Koninkrijk werden opgesplitst, is de verantwoordelijkheid voor onderzoek bij de autonome landen komen te liggen. In 2014 is voor het eerst door Land Curaçao een slachtofferenquête uitgevoerd.

In een Slachtofferonderzoek wordt de criminaliteit bestudeerd uitgaande van de beleving van de slachtoffers. Het gaat om de omvang en samenstelling van de criminaliteit, het aangiftgedrag en de mate van angst en onrust bij de respondenten.

Als onderdeel van de Slachtofferenquête is ook een Opiniepeiling over Herstelrecht uitgevoerd, teneinde een beeld te krijgen van de mening van de respondenten ten aanzien van Herstelrecht.

De uitvoering en analyse van deze enquête heeft inspanning vereist van verschillende personen. Een woord van dank gaat uit naar de respondenten, de enquêteurs, freelance medewerkers, de projectleider en Afdeling Veldwerk van het CBS.

Drs. S. de Boer
Directeur CBS

Inhoud

Voorwoord	3
Lijst van tabellen	5
Lijst van figuren	5
Samenvatting	7
Summary	9
1. Inleiding	11
2 Methodologische verantwoording	13
2.1. Inleiding	13
2.2 Doel	13
2.3 Probleemstelling	14
2.4 Operationalisering	14
2.5 Opzet onderzoek en veldwerk	16
2.6 Belangrijke definities	17
3 Omvang van de criminaliteit	20
3.1 Criminaliteit algemeen	20
3.1.1 Criminaliteit van recente aard	20
3.1.2 Ooit ervaren criminaliteit	21
3.2 Criminaliteit per delict	21
3.2.1 Criminaliteit van recente aard per delict	21
3.2.2 Ooit ervaren criminaliteit per delict	22
3.3 De afzonderlijke delicten	23
3.3.1 Diefstal van auto	23
3.3.2 Diefstal uit of aan de auto	24
3.3.3 Autovandalisme	24
3.3.4 Inbraak	24
3.3.5 Poging tot inbraak	25
3.3.6 Diefstal uit de tuin, porch en vanaf het erf	25
3.3.7 Beroving (met geweld)	26
3.3.8 Diefstal van persoonlijke eigendommen	26
3.3.9 Vandalisme	26
3.3.10 Aanval en bedreiging	27
3.3.11 Doorrijden na ongeval	27
3.3.12 Consumentenfraude	27
3.4 Kenmerken van de slachtoffers	28
4 De aangiftebereidheid	31
4.1 Aangiftebereidheid	31
4.2 Motieven om geen aangifte te doen	33
4.3 Aangiftebereidheid naar kenmerken van de respondenten	33
4.4 Mate van tevredenheid met inspanning van de politie	36
5 Angst- en onrustgevoelens in verband met criminaliteit	38
5.1 Criminaliteit als gespreksstof	38

5.2 De kans op slachtofferschap	38
5.3 Veiligheid in de buurt	38
5.4 Angst- en onrustgevoel algemeen	39
6 Herstelrecht	42
6.1 Inleiding	42
6.2 Bereidheid om met de dader samen te zitten	43
6.3 Waardering van de HR-benadering door respondenten	47
7. Bijlagen	49
Bijlage 1 Slachtofferschap naar kenmerken van respondenten	49
Bijlage 2 Aangiftegedrag naar kenmerken van respondenten	50

Lijst van tabellen

Tabel 1. Slachtoffers van een delict in 1 jaar tijd (in %)	22
Tabel 2. Slachtoffers van een delict ooit 1981-2014 (in%)	23
Tabel 3. Slachtofferschap naar geslacht per delict (in %)	29
Tabel 4. Aangiftebereidheid van slachtoffers per delict (in%)	32
Tabel 5. Mate van tevredenheid met de afhandeling van aangiften per delict (in %)	37
Tabel 6. Angst- en onrustgevoelens 1995-2014 (in%)	39
Tabel 7. Bereidheid om met de dader samen te zitten naar geslacht, slachtofferschap en leeftijd	44
Tabel 8. Slachtofferschap naar leeftijd (in %)	49
Tabel 9. Slachtofferschap naar geslacht (in %)	49
Tabel 10. Slachtofferschap naar opleidingsniveau (in %)	49
Tabel 11. Slachtofferschap naar inkomen (in %)	49
Tabel 12. Aangiftegedrag naar leeftijd (in %)	50
Tabel 13. Aangiftegedrag naar geslacht (in %)	50
Tabel 14. Aangiftegedrag naar opleidingsniveau (in %)	50
Tabel 15. Aangiftegedrag naar inkomen (in %)	50

Lijst van figuren

Figuur 1 Criminaliteit ooit en recent	21
Figure 2 Slachtoffers van een inbraak met een of meer beschermmiddelen tegen misdrijven	25
Figure 3 Slachtofferschap naar leeftijd, in %	28
Figure 4 Slachtofferschap naar geslacht	29
Figure 5 Slachtofferschap naar opleidingsniveau	30
Figure 6 Slachtofferschap naar inkomen, in %	31
Figure 7 Aangiftebereidheid van de respondenten	32
Figure 8 Aangiftebereidheid naar leeftijd	33
Figure 9 Aangiftebereidheid naar geslacht	34
Figure 10 Aangiftebereidheid naar opleidingsniveau	34
Figure 11 Aangiftebereidheid naar inkomen	35
Figure 12 Mate van tevredenheid met de afhandeling van de aangifte door de politie	36
Figure 13 Angst- en onrustgevoelens naar geslacht	40
Figure 14 Angst- en onrustgevoelens naar leeftijd	40
Figure 15 Mate van angst en onrust	41
Figure 16 Bereidheid om met de dader samen te zitten	44
Figure 17 Motieven waarom respondent niet met de dader zou willen samenzitten	45

Figure 18 Reden waarom respondent twijfels heeft over het samenzitten met de dader	45
Figure 19 Bereidheid om met de dader samen te zitten indien er ook anderen (familie, maatschappelijk werkster, etc) bij zijn	46
Figure 20 Reden om al dan niet met de dader te willen samenzitten ongeacht het delict	46
Figure 21 Bereidheid tot herstelrecht naar type delict	47
Figure 22 Opinie van de respondent over Herstelrecht	48

Samenvatting

In de periode begin april tot en met medio mei is op Curaçao een Slachtofferenquête verricht, alsmede een Opiniepeiling inzake Herstelrecht.

In een Slachtofferonderzoek vormt de beleving van de slachtoffers het uitgangspunt om de criminaliteit te meten. Het gaat om de omvang en samenstelling van de criminaliteit, het aangiftegedrag en angst en onrust bij de respondenten.

In de Opiniepeiling is aan de respondenten hun mening gevraagd over enkele aspecten die te maken hebben met Herstelrecht.

In het jaar voorafgaand aan het onderzoek is meer dan een kwart (27,5%) van de respondenten het slachtoffer geworden van een misdrijf. Vergeleken met 2008 (26%) is sprake van een iets hoger percentage van het slachtofferschap in 1 jaar tijd.

In 2014 is 65,8 procent van de respondenten ooit het slachtoffer geworden van een delict. In 2008 was dat 80 procent. Dit betekent dat een lager percentage personen en huishoudens aangeeft ooit slachtofferschap te hebben ervaren.

De criminaliteit van recente aard betreft in het bijzonder diefstal uit en aan de auto, consumentenfraude, diefstal uit tuin/erf/porch en autovandalisme.

Voor wat betreft slachtofferschap ooit, gaat het voornamelijk om inbraak, diefstal uit en aan de auto en diefstal vanaf het erf, uit de tuin, porch en garage.

Oudere respondenten zijn in mindere mate dan jongere respondenten het slachtoffer geworden van criminaliteit.

Voorts blijkt dat de respondenten met een hoger opleidingsniveau en inkomens, in meerdere mate het slachtoffer zijn geworden van de criminaliteit.

De aangiftebereidheid is in 2014 ten opzichte van 2008 toegenomen.

Autodiefstal, inbraak, huiselijk geweld, doorrijden na een ongeval, diefstal uit en aan auto en beroving/diefstal van persoonlijke goederen worden het meest aan de politie gemeld.

Van consumentenfraude en corruptie wordt het minst aangifte gedaan.

De mate van tevredenheid van de respondenten met de inspanning van de politie om een zaak op te lossen is in 2014 vergeleken met 2008 vrijwel gelijk gebleven. Een hogere mate van tevredenheid tonen de respondenten in geval van autodiefstal, huiselijk geweld en doorrijden na een ongeval. Een hoge mate van ontevredenheid ziet men in geval van diefstal uit en aan auto, inbraak en autovandalisme.

De resultaten laten geen verband zien tussen de variabelen leeftijd, opleidingsniveau en inkomen en aangiftebereidheid. Wel blijkt dat mannelijke respondenten in meerdere mate aangifte doen van een misdrijf dan vrouwelijke respondenten.

De vier motieven die in het algemeen het vaakst genoemd worden om een misdrijf niet te melden zijn: de respondent vindt het voorval niet ernstig, politie zal er toch niks aan doen, de zaak zelf opgelost/kent de dader, niet geschikt voor de politie/politie niet nodig.

Zes jaar na de laatst gehouden enquête zijn de angst- en onrustgevoelens ten aanzien van de criminaliteit toegenomen. Ruim de helft van de onderzochte bevolking geeft blijk van sterke tot zeer sterke angst- en onrustgevoelens. Er is een grotere mate van angst en onrust bij de vrouwelijke dan bij de mannelijke respondenten en bij respondenten in de leeftijdscategorie 35 - 64 jaar. Respondenten van 65 jaar en ouder vertonen in mindere mate sterke angst- en onrustgevoelens.

Minder dan de helft van de respondenten is in voorkomend geval niet bereid een gesprek aan te gaan met de dader. De rest is wel bereid en een kleine categorie twijfelt aan het idee. De twijfels hebben voornamelijk te maken met het soort delict.

Het aangaan van een gesprek met de dader hangt met name af van het soort delict. In geval van ernstige tot zeer ernstige delicten zijn de respondenten minder bereid om de dader te ontmoeten en over de zich voorgedane situatie te praten. Voor minder ernstige delicten is de bereidheid er wel.

Ten aanzien van de bereidheid om met de dader samen te zitten is er geen verschil tussen man en vrouw. Met betrekking tot slachtofferschap en leeftijd is er wel variatie in de respons. Respondenten die het slachtoffer zij geworden van de criminaliteit tonen een hogere mate van bereidheid om met de dader samen te zitten. Verder blijkt dat oudere respondenten minder bereid zijn om de dader te ontmoeten dan jongere respondenten.

Van de groep (ja-zeggers en twijfelaars) vindt een aanzienlijk deel de herstelbenadering waardevol tot heel erg waardevol.

Summary

A Victims Survey and an Opinion Poll on Restorative Justice were held in Curaçao from early April to halfway May.

In a Victims Survey, crime is measured based on the victims' experience, focusing on the scale and composition of crime, the public's reporting behavior and the levels of fear and anxiety among respondents.

The poll respondents were asked to share their opinion on certain aspects of Restorative Justice.

In the year prior to the survey, more than one in every four (27.5%) respondents had become the victim of a crime. Compared to 2008 (26%), the percentage of victimization in one year's time had risen slightly.

In 2014, 65.8 percent of respondents had become the victim of an unlawful act at some point in time. In 2008, that figure was 80 percent. Thus, a higher percentage of people and households now indicate having been victimized at some point in their lives.

The types of crime experienced most often include theft of items from a car or car parts, consumer fraud, theft from the yard, premises or porch and car vandalism.

Time-independent victimization involved mainly burglary, theft of items from a car or car parts and theft from the yard, premises, porch or garage.

Older respondents have been victimized by crime to a lesser extent compared to younger ones.

Additionally, respondents with higher levels of education and income seem to have been victimized by crime more often.

In 2014, willingness to report crimes increased compared to 2008.

Car theft, burglary, domestic violence, hit-and-runs, theft of items from a car or car parts and robbery/theft of personal items are the types of crime most frequently reported to the police.

Consumer fraud and corruption are reported the least.

In 2014, respondent satisfaction with police efforts to solve cases remained virtually at the same level as in 2008. Respondents report a higher level of satisfaction when it comes to car theft, domestic violence and hit-and-runs. A high level of dissatisfaction is seen in cases involving theft of items from a car or car parts, burglary and car vandalism.

The results do not show any correlation of age and level of education with the willingness to report crime. They do show, however, that male respondents report crimes more frequently than females do.

The four generally most often cited motives for not reporting a crime were: the respondent did not consider the incident to be serious, the police would not have done anything about it anyway, the victim took care of the matter him/herself or knows the offender, or the matter was not fit for police intervention/no police intervention was required.

Six years after the last survey, crime-related fear and anxiety are higher. More than half of the population surveyed indicates having strong to very strong feelings of fear and anxiety. These feelings are more pronounced among female respondents than among males, and are also higher in the 35-64 age category. Strong feelings of fear and anxiety are reported less among respondents 65 years and older.

Fewer than half of the respondents are unwilling to engage in a conversation with the offender if the situation presents itself. The rest are willing. Only a small minority is in doubt, and their doubts have to do mostly with the type of crime involved.

The willingness to engage in conversation with the offender depends on the type of crime involved. Respondents are less willing to meet with the offender to talk about the incident if the crime involved ranges from serious to very serious. There is more willingness in case of less serious crimes.

Male and female respondents do not differ as to their willingness to speak to the offender. The responses did vary, however, by victimization and age. Respondents who have been victims of crime tend to be more willing to meet with the offender. Furthermore, older respondents seem less willing to meet with the offender as compared to younger ones.

A considerable percentage of the group including both the willing and those in doubt sees the restorative approach as being either “valuable” or “very valuable.”

1. Inleiding

In 1987 is door een groep Europese criminologen het initiatief genomen om internationaal een slachtofferonderzoek uit te voeren, met het doel criminaliteitscijfers te vergaren ten behoeve van internationale vergelijking. In dat jaar is een basisvragenlijst vervaardigd die in het kader van een pilotstudie in verschillende landen is uitgetest. In 1989 is de eerste volledig gestandaardiseerde “International Crime Victim Survey” (ICVS) oftewel Slachtofferenquête (SE) uitgevoerd in 13 geïndustrialiseerde landen. Hierna is dit onderzoek minstens één keer in 78 verschillende landen verricht. Meer dan 350.000 burgers zijn in het kader van de ICVS middels een standaard vragenlijst geïnterviewd (Jan van Dijk, University of Tilburg, The International Crime Victims Survey: https://pure.uvt.nl/portal/files/1291163/The_International_Crime_Victims_Survey.pdf).

De participatie van ontwikkelingslanden in dit internationale project is door de Ministerie van Justitie in Nederland als zeer essentieel beschouwd en zoveel mogelijk aangemoedigd. Het United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI) is zich ook steeds meer gaan toeleggen op verbreding van de participatie van de ontwikkelingslanden in het International Crime Victim Survey (ICVS), met name via coördinatie van dit onderzoek in de betreffende landen.

De Slachtofferenquête 2014 is geen exacte herhaling van de vorige enquête. Er is namelijk getracht aan te sluiten bij internationale ontwikkelingen in slachtofferonderzoeken. Dit heeft geresulteerd in een aangepaste vragenlijst, waarin onder andere meer delicten zijn opgenomen. In Hoofdstuk 2 wordt hier nader op ingegaan.

Onderdeel van de Slachtofferenquête was een zogeheten “Opiniepeiling Herstelrecht” (Restorative Justice). Het verschijnsel criminaliteit blijft de Curaçaose samenleving zorgen baren. De criminele praktijken en strategieën veranderen met de tijd. Overheden, maatschappelijke instanties en de samenleving debatteren over mogelijke instrumenten om de criminaliteit te bestrijden. Volgens beleidsmakers en personen die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde, worden de misdrijven gewelddadiger.

Ondanks alle inzet van hulpverlenende instanties die de visie onderschrijven dat preventief te werk moet worden gegaan, moet de maatschappij vaak constateren dat het voor vooral de jongere ouders al te laat is. Het antwoord van het formele rechtssysteem is dan meestal repressief. Er volgt een sanctie. De vraag is of hiermee alles is opgelost. Zo’n tientallen jaren geleden is men zich met name in geïndustrialiseerde landen gaan realiseren dat een alternatieve aanpak noodzakelijk is. De zogeheten “Herstelrecht” (HR) deed haar intrede.

Herstelrecht (HR) is een alternatieve benadering van de criminaliteitsproblematiek. In het kader van Herstelrecht, worden slachtoffer en dader (met instemming van beiden) via een bemiddelaar bij elkaar gebracht en zorgt de bemiddelaar voor de begeleiding van het bijeenkomstproces van de deelnemers. De bemiddelaar geeft van te voren uitleg wat men kan verwachten van de bijeenkomst. Ook familieleden en buurtbewoners kunnen deelnemen aan de bijeenkomstgesprekken, indien dat gewenst is. Een dergelijke samenkomst biedt de mogelijkheid voor slachtoffer en dader om met elkaar in gesprek te gaan. De deelnemers krijgen de gelegenheid om hun gevoelens te uiten met betrekking

tot het conflict of het delict dat heeft plaatsgevonden en met voorstellen te komen om de zaak op te lossen. Eén voorwaarde voor een herstelbijeenkomst is wel dat de dader berouw toont en het goed wilt maken. Een andere voorwaarde is dat het gesprek zonder fysiek of verbaal geweld verloopt. In verschillende landen is Herstelrecht een alternatief om conflicten, overtredingen en rechtszaken waar een dader en slachtoffer bij betrokken zijn, op te lossen. (Voor meer informatie, zie CBS Modus Magazine jaargang 10 nummer 3 en 4)

De resultaten van de Slachtofferenquête en Opiniepeiling Herstelrecht zijn in de huidige publicatie vastgelegd. Hoofdstuk 1 bevat een inleiding. In hoofdstuk 2 volgt de methodologische verantwoording van de SE en de Opiniepeiling HR, waar wordt ingegaan op het doel, de probleemstelling en opzet van het onderzoek. In hoofdstuk 3 worden de resultaten betreffende de omvang van de criminaliteit weergegeven. Hoofdstuk 4 gaat over het aangiftegedrag van de slachtoffers. Het aspect van angst en onrust wordt in hoofdstuk 5 beschreven. In hoofdstuk 6 worden de bevindingen van de opiniepeiling betreffende Herstelrecht beschreven.

2 Methodologische verantwoording

2.1. Inleiding

Om een beeld te krijgen van de omvang van de criminaliteit baseert men zich voornamelijk op de bestanden van de politie, waarin de ter kennis gekomen misdrijven geregistreerd zijn. De statistische opstellingen afgeleid uit de geregistreerde gegevens geven echter geen volledig beeld van de situatie betreffende criminaliteit. Men is afhankelijk van de aangiftebereidheid van de bevolking, die per type misdrijf of overtreding sterk kan verschillen. Een slachtofferonderzoek geeft een beeld van de criminaliteit uitgaande van de ervaring van slachtoffers, ongeacht of zij het misdrijf wel of niet bij de politie hebben gemeld.

Herstelrechtpraktijken komen in vele culturen voor en worden al vele millennia toegepast om conflicten op te lossen. Herstelrecht gaat terug naar de rechtstradities van de oude Arabische, Griekse en Romeinse beschavingen die zelfs in geval van moord deze aanpak van herstel toepasten. De herstelaanpak is ook bekend bij vroegere Germaanse, Indiase, Budhistische, Taoïstische en Confuciaanse tradities (Braithwaith, J. 2002).

In de genezingstradities van de Aboriginals worden herstelpraktijken geïmplementeerd. In de geloofstradities van sommige gemeenschappen wordt als reactie op geweld niet-wraakzuchtige methoden toegepast welke gelijkenissen vertonen met Herstelrecht.¹ Volgens deze tradities is conflict een mogelijkheid voor een gemeenschap om te leren en te groeien. Het uitgangspunt hierbij is dat conflict, ook crimineel conflict, schade brengt en dat individuen hun verantwoordelijkheid hiervoor moeten nemen en de schade moeten herstellen. Gemeenschappen worden in staat gesteld hun eigen aanpak te kiezen voor het oplossen van een conflict. Slachtoffers, daders en de gemeenschap participeren actief in het zoeken naar oplossingen die voor alle partijen geschikt zijn en het daadwerkelijk uitvoeren van deze oplossingen. Conflicten worden zodanig aangepakt dat de harmonie onder de leden van een gemeenschap wordt hersteld, zodat mensen met elkaar kunnen blijven samenleven in een veiligere en gezondere omgeving.

2.2 Doel

Het doel van het onderzoek is tweeledig: (1) het meten van de ervaring van respondenten als slachtoffer van de criminaliteit op Curaçao en (2) het peilen van de mening van respondenten over Herstelrecht.

Wat betreft de ervaring met criminaliteit, gaat het om misdrijven (delicten) waar individuele personen en huishoudens mee geconfronteerd worden. De omvang van de criminaliteit wordt gemeten aan de hand van het slachtofferschap van personen en huishoudens.

Tevens wordt het aangiftgedrag van de respondenten gemeten. Dit is de mate waarin respondenten een delict bij de politie melden. Er wordt gekeken naar de motieven om geen aangifte te doen, evenals de mate van tevredenheid met de afhandeling van de zaak door de politie.

Een ander aspect dat in de enquête wordt gemeten zijn de angst- en onrustgevoelens van de respondenten ten aanzien van criminaliteit in de gemeenschap.

¹ Bron: <http://www.sfu.ca/crj/popular.html>: Introduction to “Restorative Justice”.

In de Modus Magazine van het CBS is een algemene beschouwing gegeven van het concept RJ. In een tweede artikel is ingegaan op de praktijk en evaluatie ervan. Er worden internationale onderzoeksresultaten gepresenteerd. Op Curaçao heeft de Fundashon Sentro di Damas ervaring met Herstelrechtpraktijken.

De samenleving ervaart de geweldadigheid waarmee criminaliteit gepaard gaat. Slachtoffers blijven achter met een trauma. De HR-aanpak biedt de mogelijkheid om een win-win situatie te bereiken. Het slachtoffer krijgt de kans om via een gesprek met de dader de omstandigheden die tot het misdrijf hebben geleid te begrijpen en de dader heeft de kans om zich bewust te worden van aangerichte schade en/of letsel. Het slachtoffer heeft inspraak bij het bepalen van een eventuele sanctie. Dit schijnt meer voldoening te geven. Onderzoek naar HR-praktijken geeft een indicatie dat de HR-aanpak een remmend effect heeft op recidivisme. Uiteindelijk heeft de hele gemeenschap hier baat bij.

Een opiniepeiling biedt de mogelijkheid om:

- meer bekendheid te geven aan de HR-benadering
- te peilen hoe respondenten (samenleving) tegen HR aankijken
- een discussie op gang te brengen om uiteindelijk meer gebruik te gaan maken van de HR-aanpak

2.3 Probleemstelling

De probleemstelling bestaat uit de volgende kernvragen:

1. Wat is de omvang van de "veel voorkomende criminaliteit" op Curaçao?
2. In hoeveel gevallen melden slachtoffers een misdrijf bij de politie, welke motieven worden aangedragen om geen aangifte te doen en hoe tevreden tonen de slachtoffers die wel aangifte doen, zich met de inspanningen van de politie?
3. In welke mate bestaan er bij de respondenten angst- en onrustgevoelens met betrekking tot de criminaliteit?
4. Wat is de mening van de respondent over Herstelrecht?

2.4 Operationalisering

Ad 1. Wat is de omvang van de veel voorkomende criminaliteit in Curaçao?

De enquête meet het voorkomen van criminaliteit bij individuele personen. Het gaat hier om misdrijven waarbij een persoon of een huishouden als slachtoffer kan worden geïdentificeerd.

Misdrijven tegen bedrijven of waarbij niet een specifieke persoon als slachtoffer kan worden aangewezen - zoals in geval van belastingfraude - worden in deze enquête niet gemeten.

Vormen van zware geweldpleging zoals doodslag, poging tot doodslag, moord, poging tot moord, vallen ook buiten het kader van dit onderzoek. In bepaalde gevallen zijn de slachtoffers niet meer aanwezig en indien wel in leven dan zou de herinnering aan betreffende ervaring wel eens diepgaande emoties kunnen opwekken. De enquêteurs zijn onvoldoende voorbereid op de omgang met ernstige emotionele situaties.

De omvang van de criminaliteit wordt in deze enquête uitgedrukt in het percentage personen van 16 jaar en ouder dat ooit eens het slachtoffer is geworden van veel voorkomende criminaliteit. Dit percentage is dus geen weergave van het aantal keren dat mensen het slachtoffer zijn geworden, maar wel het aantal mensen die of persoonlijk of als lid van een huishouden het slachtoffer zijn geworden van een misdrijf. Verder wordt ook gekeken naar het aandeel respondenten dat in één jaar tijd (12 maanden voorafgaande aan de start van het onderzoek) slachtofferschap heeft ervaren, teneinde een beeld te krijgen van de ontwikkeling van de criminaliteit gedurende een recente periode.

Met "de criminaliteit" wordt bedoeld die delictvormen waarvan de burgers het slachtoffer zijn. De criminaliteit omvatte in 2008 de volgende misdrijven: autodiefstal, diefstal uit en vanaf de auto, auto vandalisme, inbraak, poging tot inbraak, diefstal uit tuin, porch en van het erf, beroving (met geweld), diefstal van persoonlijke eigendommen, vandalisme, aanval/bedreiging, doorrijden na ongeval en ander misdrijf. De volgende misdrijven zijn in de Slachtofferenquête 2014 toegevoegd: consumentenfraude, oplichting en fraude, identiteitsfraude, huiselijk geweld, seksueel geweld, corruptie.

In dit onderzoek wordt derhalve een onderverdeling gemaakt in achttien delictcategorieën:

- autodiefstal/joyriding
- diefstal uit de auto
-
- autovandalisme
- inbraak
- poging tot inbraak
- diefstal uit de tuin, van de porch of van het erf
- beroving (met geweld)
- diefstal van persoonlijke eigendommen
- vandalisme
- aanval/bedreiging
- doorrijden na ongeval
- consumentenfraude
- oplichting en fraude
- identiteitsfraude
- huiselijk geweld
- seksueel geweld
- corruptie
- ander misdrijf

Helaas is bij nadere analyse gebleken dat er een zodanige ondervertegenwoordiging is opgetreden bij de volgende delicten oplichting en fraude, identiteitsfraude, huiselijk geweld, seksueel geweld, corruptie. Hierdoor is het niet mogelijk om precieze en betrouwbare uitspraken hierover te doen. Er is dan ook besloten om geen detail informatie over betreffende delicten te publiceren. De precieze reden van de ondervertegenwoordiging van de delicten is niet helemaal bekend. Dit zou onder andere kunnen liggen aan de gevoeligheid van bepaalde delicten.

Misdrijven waarbij de slachtoffers voor een kort verblijf in het onderzoeksgebied zijn (toeristen, stagiaires, etc.), vallen ook buiten het kader van dit onderzoek.

Tevens moet men zich realiseren dat middels een steekproef wordt getracht informatie te verkrijgen van de slachtoffers en potentiële slachtoffers. Rekening moet worden gehouden met mogelijke geheugeneffecten. Hoe verder weg in de tijd het incident is gepleegd, hoe groter de kans op vergetelheid. Anderzijds bestaat er de neiging bij de respondenten om emotioneel beladen incidenten die in een bepaalde tijd hebben plaatsgevonden naar voren te halen in de tijd. (Nelen, J.M. en Essers, J.J.A. 1992, p. 25).

Ad. Vraag 2. In hoeveel gevallen melden slachtoffers een misdrijf bij de politie, welke motieven worden aangedragen om geen aangifte te doen en hoe tevreden tonen de slachtoffers die wel aangifte doen, zich over de inspanningen van de politie?

Deze vraag gaat over de mate waarin slachtoffers bereid zijn een misdrijf bij de politie te melden (aangiftebereidheid), factoren die van invloed zijn op de meldingsbereidheid en de mening van slachtoffers over de inspanning van de politie om de zaak op te lossen. De aangiftebereidheid wordt sterk bepaald door het type misdrijf waar mensen mee geconfronteerd worden. De ernst van de zaak schijnt ook van invloed te zijn. Een andere factor die waarschijnlijk het aangiftegedrag mede bepaalt is de mening van de bevolking over de politie. In het kader van deze enquête is hier geen specifieke aandacht aan besteed. Er is wel gekeken naar de motieven om geen aangifte te doen. Verder is aan de respondent gevraagd in hoeverre hij of zij tevreden was met de inspanning van de politie bij de afhandeling van de zaak.

Ad. Vraag 3. In welke mate bestaan er bij de bevolking angst- en onrustgevoelens met betrekking tot criminaliteit?

De vragen over angst- en onrustgevoelens betreffen onder andere het voeren van gesprekken over criminaliteit, de mening ten aanzien van de kans op slachtofferschap en de mate van veiligheid in de buurt.

Van de antwoorden op een negental vragen die als indicator kunnen worden beschouwd voor de mate van angst en onrust is per respondent een totaal score gemaakt. Tevens is een schaal geconstrueerd waarop deze scores zijn afgezet. Op basis hiervan is het mogelijk tot een algemene uitspraak te komen over de gevoelens van de bevolking.

Ad. Vraag 4. Wat is de mening van de respondent over Herstelrecht?

Het gaat om de volgende aspecten:

1. In hoeverre is de respondent bereid in voorkomend geval van slachtofferschap met de dader samen en over de situatie te praten en tot een oplossing te komen?
2. In geval van welk soort delict is de respondent bereid met de dader te willen praten?
3. Hoe waardeert de respondent de HR-benadering?

2.5 Opzet onderzoek en veldwerk

Uit het adressenbestand van het bevolkingsregister van Curaçao, is een aselechte steekproef getrokken zonder teruglegging. De steekproefomvang is rekening houdend met non respons 1200. De ervaring heeft geleerd dat voor de meeste onderzoeken er een non response optreedt van 20 procent. Helaas was nu sprake van een hoger percentage non respons. De gerealiseerde steekproefomvang bedroeg 857 respondenten, wat resulteert in een non response van 28,6 procent. Dit is berekend op basis van de oversampelde steekproef van

1200.

Rekening houdende met de representativiteit van de steekproef is in de selectie van de respondent een criterium gebruikt om de geslachts- en leeftijdsverdeling overeen te laten komen met die van de bevolking. Van elk huishouden dat op een adres werd aangetroffen is de persoon geselecteerd van 16 jaar en ouder die gerekend vanaf de start van het onderzoek het eerste jarig was. Hiermee voorkomt men bovendien een oververtegenwoordiging van mensen waarvan de kans groter is dat ze vaak thuis zijn, zoals huisvrouwen, gepensioneerden, werkzoekenden en scholieren.

Om de vertekening die door de geslachts- en leeftijdsverhouding in de steekproef wordt veroorzaakt te corrigeren is uitgaande van de bevolking per 1 januari 2014 een wegingsfactor berekend en toegepast. Voor deze gecorrigeerde cijfers zijn tabellen uitgedraaid.

Het veldwerk duurde van begin april tot en met medio mei. Er werden in totaal 22 interviewers ingezet voor dit onderzoek. De interviewers hadden de beschikking over een digitale vragenlijst, voorgeprogrammeerd op een tablet.

De vragenlijst was beschikbaar in vier talen; Papiamentu, Engels, Nederlands en Spaans.

2.6 Belangrijke definities

Huishouden:

Een huishouden kan bestaan uit één persoon die op zichzelf woont (een eenpersoonshuishouden) of uit meerdere personen die bij elkaar wonen, dus in 'huiselijk verkeer' met elkaar omgaan. Criterium voor huiselijk verkeer is dat gemeenschappelijke regelingen zijn getroffen voor het levensonderhoud (aanschaf van voeding en andere levensbehoeften) en gebruik wordt gemaakt van de keuken en een gemeenschappelijk hoofdwoonvertrek.

Slachtoffer:

Elke persoon van 16 jaar en ouder die aangeeft persoonlijk of als lid van een huishouden ooit te zijn getroffen door tegen zijn of haar persoon of goederen gepleegde criminaliteit, zoals in de enquête gemeten.

Definitie delictsoorten:

Aanval en bedreiging: ooit thuis of elders - zoals in een café, op straat, op school, in een openbaar vervoer, aan het strand of op het werk - door iemand persoonlijk op zodanige manier worden aangevallen of bedreigd dat de respondent er echt van geschrokken is.

Autovandalisme: opzettelijke vernieling van de auto/van/-pick-up van de respondent of die de respondent of de andere leden van het huishouden in gebruik heeft/hebben of delen ervan.

Beroving (met geweld): beroving of een poging tot beroving van de persoon, met gebruikmaking van brute kracht en bedreiging?

Consumentenfraude: de situatie waarin iemand een ander misleid, bedriegt, oplicht bij het verkopen van een product of bij het leveren van een dienst, voor wat betreft de kwaliteit, kwantiteit of prijs van het product of de dienst. Hierbij wordt gebruik gemaakt

van misleidende reclame, agressieve verkoop/klantenwerving, extreem hoge rente op een kleine lening, het verzwijgen van bijkomende kosten, aanbieden van producten die niet beschikbaar zijn.

Corruptie: een medewerker bij de overheid, private sector of non profit organisatie vraagt of verwacht een som geld van een persoon, als steekpenning voor de door deze medewerker verleende dienst.

Diefstal aan en uit de auto: diefstal van een autoradio of ander voorwerp dat in de auto lag, of diefstal van een auto-onderdeel, zoals een autospiegel of wiel. Het betreft hier vervoermiddelen die de respondent of andere leden van het huishouden voor privé gebruik heeft/hebben.

Diefstal vanaf erf, uit tuin, open porch of garage: het accent ligt hier op diefstal uit open ruimtes.

Diefstal van auto: diefstal van een eigen auto, een pick-up, een van (busje) of één van deze vervoermiddelen die de respondent of andere leden van het huishouden voor privé gebruik heeft/hebben.

Diefstal van persoonlijke eigendommen: behalve berovingen zijn er vele andere soorten diefstallen van persoonlijke eigendommen, zoals zakkenrollerij of diefstal van een portemonnee, kleren, sieraden, sportkleding, in huis (*geen inbraak*), op het werk, op school of in een café, of openbaar vervoer, aan het strand of op straat.

Doorrijden na een ongeval (hit and run): persoonlijk als slachtoffer betrokken zijn bij een ongeluk waarbij de dader doorreed terwijl het slachtoffer een auto bestuurde, op de motor/brommer/fiets reed of op straat liep.

Huiselijk geweld: als in huiselijke kring een huishoudlid bv. letsel wordt toegebracht, geïntimideerd, bedreigd, streng wordt beperkt in de bewegingsvrijheid.

Identiteitsfraude: wanneer iemand zonder toestemming gebruik maakt van de persoonlijke gegevens van een ander om bijvoorbeeld geld op te nemen of over te maken, een lening af te sluiten of officiële documenten op te vragen. (Daders kunnen op verschillende manieren aan de persoonlijke gegevens zijn gekomen, bijvoorbeeld door het onderscheppen van de post, het kopiëren van bankpasgegevens bij een pinautomaat of via het internet).

Inbraak: zonder toestemming huis of flat binnendringen en iets gestolen of proberen iets te stelen? Diefstal uit gesloten garage, tuinhuisje, appartement, schuur, lock-up of kelders worden hier ook meegerekend. Inbraak in tweede huizen telt niet mee.

Oplichting en fraude: de situatie waarin iemand met slimme trucs of via leugens of door zich voor te doen als iemand anders, probeert geld of producten van een ander af te troggelen /te verdienen.

Poging tot inbraak: (zie definitie inbraak).

Seksueel geweld: als iemand een andere persoon vastgrijpt, aanraakt of aanvalt, met

seksuele bedoelingen. In het ergste geval kan die persoon de andere ertoe brengen tegen zijn of haar wil in seksuele handelingen met de persoon te verrichten. Dit kan of thuis gebeuren of elders, bijvoorbeeld in een café, een dancing, op straat, op school, publiek transport, in een theater, aan het strand, op het werk.

Vandalisme: behalve vernieling van vervoermiddelen, bestaat ook vernieling van andere persoonlijke eigendommen, zoals het huis, het dak, etc. dat geen deel uitmaakt van een ander misdrijf.

3 Omvang van de criminaliteit

In dit onderzoek is de omvang van de criminaliteit gelijk aan het percentage respondenten van 16 jaar en ouder dat ooit het slachtoffer is geworden van de criminaliteit volgens de voor het huidige onderzoek geformuleerde definitie. Uitgangspunt is dus het slachtofferschap dat de respondent ooit heeft ervaren (het kan dus 50 jaar terug zijn geweest). In dit hoofdstuk zal verder ook gekeken worden naar het slachtofferschap in het jaar voorafgaand aan het onderzoek. Hierdoor krijgt men inzicht in de omvang van de criminaliteit in één jaar tijd en de slachtofferschapservaring van meer recente aard. Dit laatste geeft dus betere informatie van wat zich in de samenleving afspeelt.

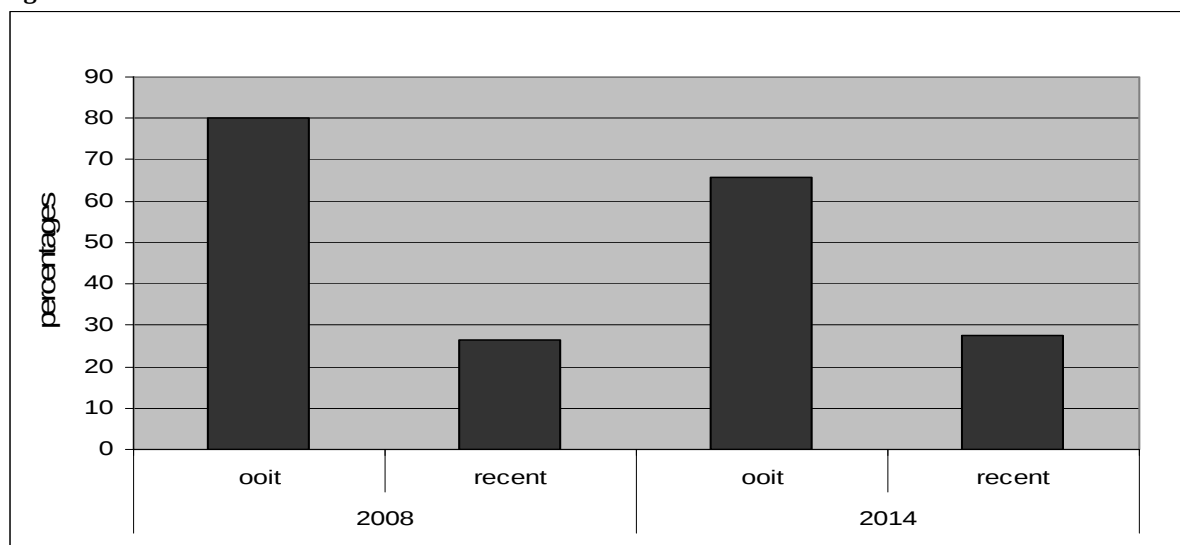
In dit hoofdstuk wordt tevens per delict detail informatie verschaft. Zoals in paragraaf 2.5 vermeld, is voor bepaalde delicten de gemeten prevalentie zodanig laag, waardoor een uitgebreide beschrijving van detailinformatie niet verantwoord is. Er is afgezien van een gedetailleerde weergave van de situatie inzake betreffende delicten (oplichting en fraude, identiteitsfraude, huiselijk geweld, seksueel geweld, corruptie).

3.1 Criminaliteit algemeen

3.1.1 Criminaliteit van recente aard

In het jaar voorafgaand aan het onderzoek is meer dan een kwart (27,5%) van de respondenten het slachtoffer geworden van een misdrijf. Vergeleken met 2008 (26,3%) is sprake van een iets hoger percentage van het slachtofferschap in 1 jaar tijd (Figuur 1).

Volgens de oude definitie van criminaliteit in 2008, zegt 21,7 procent van de respondenten in de enquête van 2014 in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek slachtofferschap te hebben ervaren. Op basis van de oude definitie valt de criminaliteit van recente aard in 2014 lager uit dan in 2008

Figuur 1 Criminaliteit ooit en recent

3.1.2 Ooit ervaren criminaliteit

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat 65,8 procent van de respondenten op Curaçao ooit het slachtoffer is geworden van een delict (Figuur 1). In 2008 was dat 80,1 procent. Ten opzichte van het laatste meetmoment is het percentage mensen en huishoudens dat ooit het slachtoffer is geworden van veel voorkomende criminaliteit lager. Opgemerkt dient te worden dat er meer mensen, huishoudens, huizen, tuinen, auto's en dergelijke bij zijn gekomen. En dan nog heeft men het over circa 2/3 deel van de respondenten die ooit criminaliteit heeft ervaren.

Indien wordt uitgegaan van de oude definitie van criminaliteit zoals in 2008 gehanteerd, dan komt men in 2014 op 63,1 procent van de respondenten die ooit slachtoffer zijn geworden van de criminaliteit.

3.2 Criminaliteit per delict

3.2.1 Criminaliteit van recente aard per delict

In tabel 1 zijn de percentages weergegeven van slachtofferschap in het jaar voorafgaand aan het onderzoek. De percentages voor de misdrijven waar over geënquêteerd is in 2008 komen over het algemeen lager uit in 2014, met uitzondering van diefstal uit en aan de auto en doorrijden na een ongeval.

De hoogste percentages van slachtofferschap in één jaar tijd gelden voor de volgende misdrijven: diefstal uit/aan auto (7,9%), consumentenfraude (7,3%), diefstal uit tuin/erf/porch/ (5,2%) en autovandalisme (3,8%)

Tabel 1. Slachtoffers van een delict in 1 jaar tijd (in %)

Tabel 1. Slachtoffers van een delict in 1 jaar tijd (in %)					
	80/81	91/92	1995	07/08	13/14
autodiefstal	1,2	1,4	1,2	1,5	0,9
diefstal uit en aan de auto	9,1	8,0	9,0	7,1	7,9
autovandalisme			3,9	3,7	3,8
inbraak	7,3	9,0	8,9	5,7	5,2
poging tot inbraak			5,4	4,0	2,8
diefstal vanaf tuin, erf, porch		8,8	10,0	6,7	5,5
beroving/diefstal van persoonlijke eigendommen	4,4	2,6	4,4	3,4	2,1
vandalisme	3,1	3,4	2,6	2,4	1,8
aanval/bedreiging			3,3	1,9	1,8
doorrijden na ongeval	0,8	1,0	1,9	1,6	1,9
consumentenfraude					7,4
oplichting en fraude					2,0
identiteitsfraude					1,6
huiselijk geweld					0,6
seksueel geweld					0,1
corruptie					0,2
ander misdrijf	2,1	0,6	0,4	0,9	0,6

3.2.2 Ooit ervaren criminaliteit per delict

Ten opzichte van 2008 is voor een aantal delictsoorten waar in de enquête naar gevraagd is, een hoger slachtofferspercentage te zien (zie Tabel 2). Dit geldt voornamelijk voor inbraak (0,9 procentpunt) en doorrijden na verkeersongeval (1,0 procentpunt).

Andere delictsoorten vertonen een lager slachtofferspercentage dan in 2008, zoals in het geval van diefstal uit en aan auto (5 procentpunten), poging tot inbraak (1,4 procentpunt), autovandalisme (1,1 procentpunt), vandalisme (0,9 procentpunt).

Tabel 2. Slachtoffers van een delict ooit 1981-2014 (in%)

Tabel 2. Slachtoffers van een delict ooit 1981-2014 (in %)					
	1981	1992	1995	2008	2014
autodiefstal	3,6	3,4	7,9	11,8	11,1
diefstal uit en aan de auto	18,4	19,5	27,2	30,5	25,5
autovandalisme			11,3	14,1	13,0
inbraak	18,3	29,0	33,5	27,3	28,2
poging tot inbraak			14,7	13,5	12,1
diefstal vanaf tuin, erf, porch		20,8	26,2	21,6	21,1
beroving/diefstal van persoonlijke eigendommen	10,2	8,7	15,5	13,5	13,7
vandalisme	8,4	7,5	7,8	8,8	7,9
aanval/bedreiging			7,1	6,5	6,0
doorrijden na verkeersongeval	3,4	4,6	5,8	5,3	6,3
consumentenfraude					12,0
oplichting en fraude					5,3
identiteitsfraude					4,2
huiselijk geweld					3,5
seksueel geweld					1,7
corruptie					1,0
ander misdrijf	2,1	-	1,5	2,5	1,3

Wat de nieuw toegevoegde misdrijven betreft, moet rekening worden gehouden met onderrapportage. Huiselijk geweld en seksueel geweld zijn doorgaans misdrijven waar omheen een taboe bestaat en waar het slachtoffer niet vaak melding van doet. Het zijn gevoelige onderwerpen, waar men niet graag over praat. In de literatuur komen dit soort misdrijven voor als ondergerapporteerde zaken.

Opvallend is het percentage respondenten dat ooit het slachtoffer is geworden van consumentenfraude en oplichting/fraude, respectievelijk 12,0 en 5,3.

3,5 Procent van de respondenten geeft aan ooit huiselijk geweld te hebben ervaren en 1, 7 procent zegt ooit het slachtoffer te zijn geworden van seksueel geweld. Slachtofferschap met betrekking tot identiteitsfraude wordt gemeld door 4,2 procent van de respondenten en corruptie door 1,0 procent.

3.3 De afzonderlijke delicten

Aan de respondent werd ten aanzien van elke ervaring als slachtoffer van een delict een reeks vragen gesteld, teneinde meer inzicht te krijgen in de situatie waaronder de gebeurtenis is geschied. Indien een respondent meer dan één keer het slachtoffer is geworden van eenzelfde delict, werd verder alleen naar de laatste keer dat dit zich voordeed gerefereerd.

3.3.1 Diefstal van auto

Alvorens in te gaan op het wel of niet hebben ervaren van autodiefstal, is gevraagd of de respondent of andere leden van het huishouden de beschikking heeft of hebben (gehad) over een voertuig. In geval men over één (of meerdere) voertuig(en) bleek te beschikken is vervolgens de vraag gesteld of ooit een voertuig is gestolen.

Van de respondenten is 11,2 procent ooit het slachtoffer geworden van autodiefstal. Meer dan de helft (54,7%) van de gestolen auto's was hier niet tegen beschermd. Acht procent van de diefstallen is in de 12 maanden vóór het onderzoek gebeurd. Alle slachtoffers met een recente ervaring hebben dit één keer meegemaakt in de 12

maanden voorafgaande aan het onderzoek. In de meeste gevallen (57,1%) zijn de auto's thuis gestolen, 40,0 procent elders op het eiland en 2,9 procent dicht bij huis. 83,3 Procent van de slachtoffers heeft de auto teruggevonden.

De gemiddelde waarde van de gestolen auto of de reparatiekosten bedroeg naar schatting (van de respondent) NAf. 7213,- (variërend van 0 tot en met 60.000 gulden).

3.3.2 Diefstal uit of aan de auto

Diefstal uit of aan de auto is op één na het meest voorkomend delict op Curaçao (25,5%). Bijna een derde deel (31%) van de diefstallen geschiedde in de 12 maanden voor het onderzoek. Hiervan hebben de meeste slachtoffers (76,5%) het delict één keer meegemaakt, 15,7 procent twee maal, 3,9 procent drie keer en 3,9 procent weet het niet.. Iets meer dan de helft van de gevallen (50,9%) is elders op het eiland gebeurd, 46,6 procent is thuis gebeurd en 2,5 procent dicht bij huis. De gemiddelde waarde van de gestolen goederen en of reparatie bedroeg volgens een schatting van de respondent NAf.988,- (variërend van 0 tot en met 25.000 gulden).

3.3.3 Autovandalisme

Autovandalisme werd door 13 procent van de respondenten ervaren. Hiervan was 29,1 procent van recente aard, waarvan 80 procent (79,9%) een enkele ervaring had en de rest drie of vijf keer het slachtoffer is geworden. Autovandalisme geschiedde in de meeste gevallen (52,9%) elders op het eiland. Ruim 40 procent is thuis meegemaakt. De gemiddelde schade- en reparatiekosten bedroegen naar schatting NAf. 3195,- (variërend van 0 tot en met 100.000 gulden).

3.3.4 Inbraak

Er zijn twee typen misdrijven gemeten die te maken hebben met inbreken, namelijk inbraak met binnentreden van het huis door de inbreker en poging tot inbraak waarbij het de dader niet gelukt is het huis binnen te treden. Onder inbraak werd ook diefstal uit garages, schuren, kelders en dergelijke die op slot zijn meegerekend.

Inbraak is het meest voorkomende delict op Curaçao. Meer dan een kwart (28,2%) van de respondenten geeft aan één of meer keren het slachtoffer te zijn geworden van inbraak. Meer dan de helft (56,4%) van de inbraken heeft overdag en 21 procent 's avonds plaatsgevonden. Vergeleken met 2008 wordt nu iets vaker 's nachts ingebroken; 14 procent in 2008 versus 17 procent in 2014.

Van de huishoudens die in het jaar voorafgaand aan de enquête slachtoffer zijn geworden van inbraak heeft 65,9 procent dit één keer meegemaakt. Minder dan een kwart (22,7%) is twee maal slachtoffer geworden en 11,4 procent drie of vijf keer.

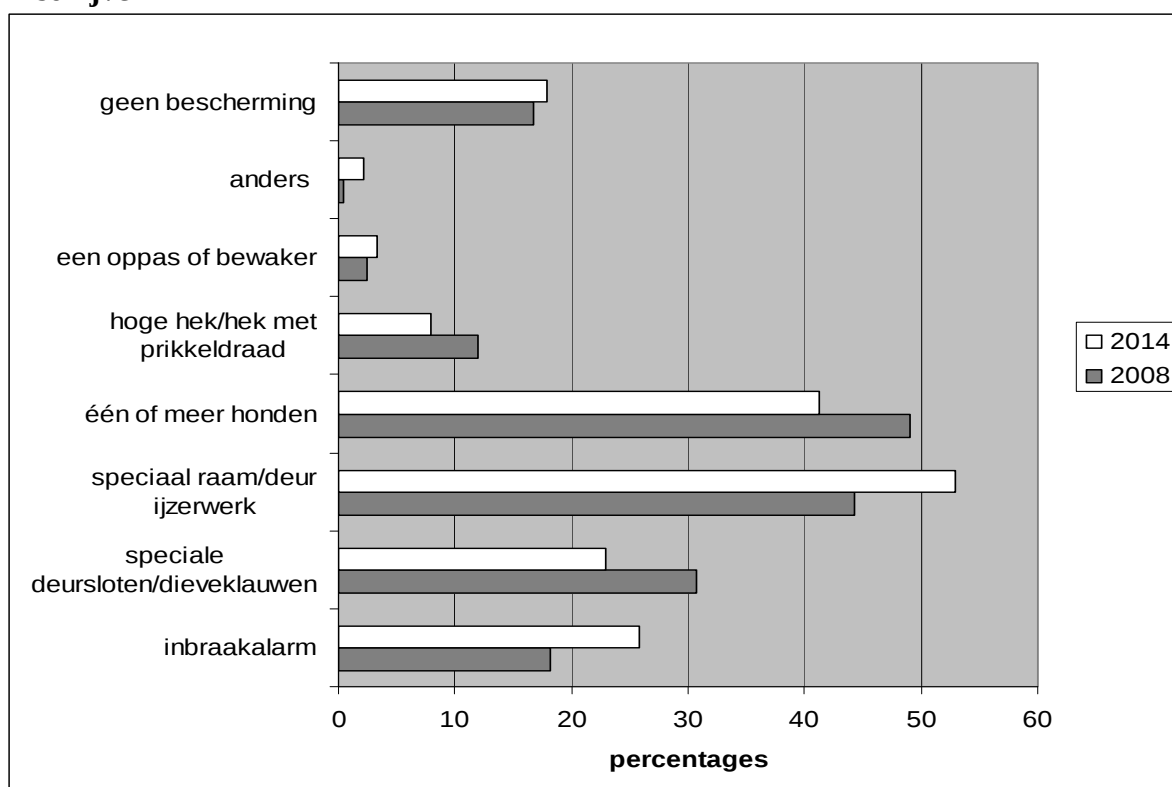
In 92 procent van de gevallen is iets meegenomen, in het bijzonder audiovisuele/elektronische artikelen (50,8%), sieraden (45,4%), geld (26,3%), gebruiksartikelen (22,9%) en huisraad (19,6%).

In 74,5 procent van de inbraken is schade aangericht.

Naar schatting bedroeg de gemiddelde waarde van de gestolen voorwerpen NAf. 4305,- (variërend van 0 tot en met 52.000 gulden) en van de aangerichte schade NAf. 1060,- (variërend van 0 tot en met 45.000 gulden).

Van de huishoudens die het slachtoffer zijn geworden van inbraak blijkt 82,1 procent over middelen te beschikken ter bescherming tegen misdrijven. Het gaat voornamelijk om ijzerwerk (52,9%), honden (41,3%), inbraakalarm (25,8%) en speciale deursloten (22,9%) (Figuur 2).

Figure 2 Slachtoffers van een inbraak met een of meer beschermmiddelen tegen misdrijven

3.3.5 Poging tot inbraak

Van de respondenten heeft 12,1 procent poging tot inbraak ervaren. Ruim de helft van de gevallen (52,0%) heeft overdag plaatsgevonden. Inbrekers hebben in mindere mate getracht 's avonds (28%) en 's nachts (19%) in te breken. Bijna een kwart van de inbraakpogingen (23,5%) is gedurende het jaar voorafgaand aan de enquête gepleegd. Tweederde deel van de slachtoffers die een inbraakpoging in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête heeft ervaren, heeft dit één keer meegemaakt. Bij de overige huishoudens is twee, drie en zelfs vijf maal geprobeerd in te breken.

De meeste huishoudens (84,5%) blijken over middelen te beschikken ter bescherming tegen criminaliteit. Speciaal raam/deur ijzerwerk wordt het vaakst genoemd als beschermingsmiddel. Verder noemt men ook honden, inbraakalarm en in mindere mate speciale deursloten/dievelkluwen.

3.3.6 Diefstal uit de tuin, porch en vanaf het erf

Diefstal uit de tuin, porch en vanaf het erf is het op twee na meest gepleegde delict op Curaçao (21,1%). Dit soort diefstal vindt vooral overdag (32,2%), in iets mindere mate 's avonds (30,3%) en in nog mindere mate 's nachts (22,5%) plaats. 26 Procent van deze diefstallen is in de 12 maanden voor het onderzoek gebeurd. Van deze huishoudens is 60,9 procent één keer en 21,7 procent twee keer het

slachtoffer geworden. De overige huishoudens hebben dit misdrijf 3 keer of meer meegemaakt.

Er werden vooral gereedschappen (34,6%), fietsen (18,4%), huisraad (14,5%) en gebruiksartikelen (11,7%) meegenomen. De geschatte waarde van de gestolen goederen bedraagt gemiddeld NAF 935,- (met 0 als laagste en 12500 als hoogste waarde).

Ruim vier vijfde deel van de huishoudens (82,1%) beschikte over enige vorm van bescherming, speciaal raam/deur ijzerwerk (44,1%), honden (40,8%) speciale deursloten/dievenklauwen (28,5%) en inbraakalarm (22,3%). Van de huishoudens die het slachtoffer zijn geworden heeft 5 procent camera's als beschermingsmiddel.

3.3.7 Beroving (met geweld)

Bij dit delict gaat het om beroving (ook poging tot beroving) op straat met gebruikmaking van brute kracht en bedreiging. Zakkenrollerij is hier niet meegerekend.

Het aandeel respondenten dat het slachtoffer is geworden van beroving is 5,7 procent. Van ruim 14 procent dat in het jaar voorafgaand aan het onderzoek beroofd is, heeft 85,7 procent hier éénmaal ervaring mee gehad. Circa een kwart (24,5%) van de berovingszaken heeft zich dicht bij huis voorgedaan en 20,4 procent thuis. De meeste zaken van beroving (55,1%) hebben zich elders op het eiland afgepeeld.

Bijna drie kwart van de slachtoffers is bedreigd, al dan niet met een wapen (59,2 procent met wapen en 14,3 procent zonder wapen). 77,6 Procent is daadwerkelijk beroofd. De gemiddelde waarde van de beroofde goederen was naar schatting NAF 2436,- (minimum waarde is 4 en maximum waarde is 40.000).

3.3.8 Diefstal van persoonlijke eigendommen

Zakkenrollerij is bij dit delictsoort meegenomen. Het gaat om diefstal van persoonlijke goederen zoals portemonnee, kleren, sieraden, hetzij in huis (geen inbraak), op het werk, op school, in een café of openbaar vervoer.

Van de circa 10 procent (9,6%) van de slachtoffers van diefstal van persoonlijke eigendommen, is 14,6 procent in het jaar voorafgaand aan het onderzoek van zijn/haar persoonlijke eigendommen beroofd. Het merendeel hiervan (75%) is één maal beroofd.

De meeste berovingen van persoonlijke eigendommen (63,4%) hebben elders op het eiland plaatsgevonden en 25,6 procent thuis. De rest is dicht bij huis (2,4%) en in het buitenland (8,5%) geschied.

Van de respondenten die het slachtoffer zijn geworden van het betreffende delict, heeft 37,8 procent aangegeven dat het ging om zakkenrollerij. De door de respondenten geschatte waarde van de beroofde goederen kwam neer op gemiddeld NAF 1252,-, (met een minimum van 0 en een maximum van 14000) .

3.3.9 Vandalisme

Bij de vraag naar het voorkomen van dit delict is niet gekeken naar vandalisme als deel uitmakend van een ander misdrijf. Het betreft op zich zelf staande vandalisme ten aanzien van het huis, dak, ramen, et cetera.

Het aandeel respondenten dat melding heeft gemaakt van vandalisme is 7,9 procent. Van het aandeel slachtoffers dat in de 12 maanden voor het onderzoek vandalisme heeft meegemaakt, heeft 22,4 procent dit éénmaal ervaren. De beschadigde goederen hebben gemiddeld NAF 905,- aan kosten met zich meegebracht (variërend van 0 tot 20000).

3.3.10 Aanval en bedreiging

Aanval en bedreiging betreft de ervaring van mensen die ooit thuis of elders door iemand op zodanige wijze zijn aangevallen of bedreigd dat zij hierdoor zijn geschrokken.

Zes procent van de respondenten geeft melding van aanval en bedreiging. Circa 30 procent van de slachtoffers heeft dit delict in het jaar voorafgaand aan het onderzoek ervaren. Hiervan is 85,7 procent één maal aangevallen/bedreigd. Dit delict geschiedt vaker (60%) elders op het eiland dan thuis (13,3%) of dicht bij huis (26,7%).

Aan de slachtoffers is gevraagd wat er allemaal gebeurde tijdens het incident, of het slachtoffer alleen is bedreigd of dat er ook geweld aan te pas is gekomen. Het blijkt dat bijna alle slachtoffers (93,3%) alleen bedreigd zijn. Bij het grootste gedeelte van de bedreigingen (97,3%) is geen wapen aan te pas gekomen.

3.3.11 Doorrijden na ongeval

Doorrijden na ongeval is door 6,3 procent van de respondenten meegemaakt. Bijna 30 procent van de respondenten (29,6%) is in de 12 maanden voor het onderzoek het slachtoffer geworden van dit delict en 87,5 procent is één keer het slachtoffer geworden.

3.3.12 Consumentenfraude

Consumentenfraude is in de enquête van 2014 nieuw toegevoegd; 12 procent van de respondenten is hier het slachtoffer van geworden. Van deze consumentenfraude zaken is 61,6 procent gedurende 12 maanden voor het onderzoek geschiedt. Van de respondenten die in de recente periode het slachtoffer zijn geworden van consumentenfraude is 60,7 procent één keer het slachtoffer geworden en de overige respondenten twee keer of meer.

In de meeste gevallen zijn de respondenten gefraudeerd bij het kopen van een product of dienst in een winkel (73,8%). De overige gevallen betreffen fraude met betrekking tot de verkoop van producten of levering van diensten aan huis (20%) en fraude via internet en in het buitenland (3%). In 79,3 procent van de gevallen is sprake geweest van misleiding/ bedrog in verband met een product en 20,7 procent betrof het een dienst.

In 13,4 procent van de gevallen is het product nooit geleverd en in geval het product wel werd geleverd (86,6%) was het niet het juiste product, van minder kwaliteit, beschadigd, niet compleet of een combinatie van genoemde tekortkomingen.

In het geval van de levering van een dienst is dit in 21,8 procent van de fraudezaken niet geleverd. Daar waar de dienst wel werd geleverd was dat of niet volgens de afspraak (32,7%) of niet volledig (45,5%).

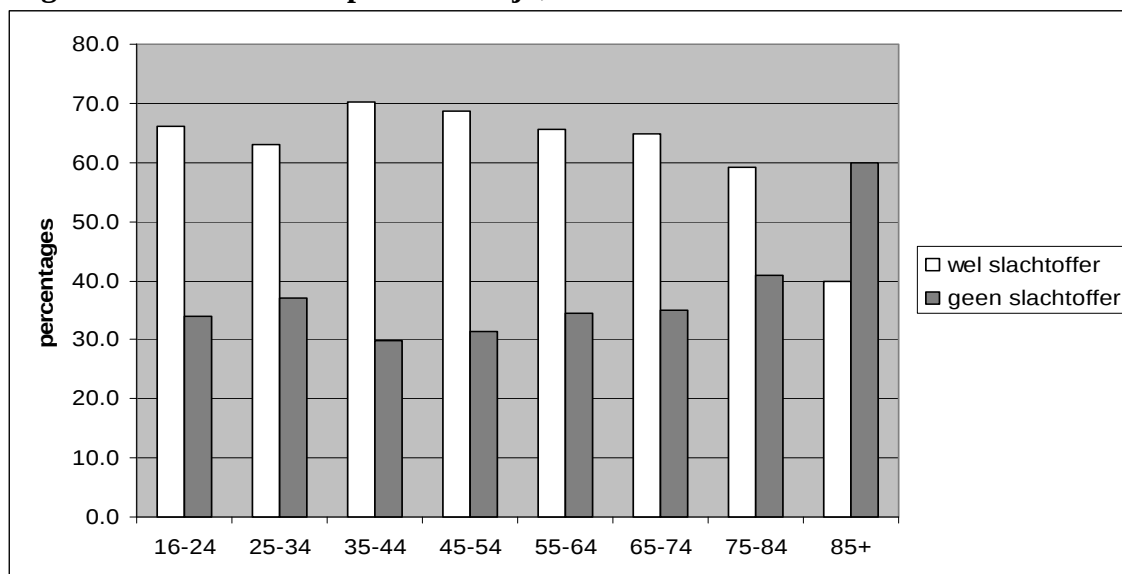
Als gevolg van de fraude heeft 42 procent van de respondenten meer geld moeten uitgeven of zal in de toekomst meer geld moeten uitgeven voor betreffende product of dienst. De rest heeft geen extra geld moeten uitgeven of zal in de toekomst geen extra geld moeten uitgeven.

3.4 Kenmerken van de slachtoffers

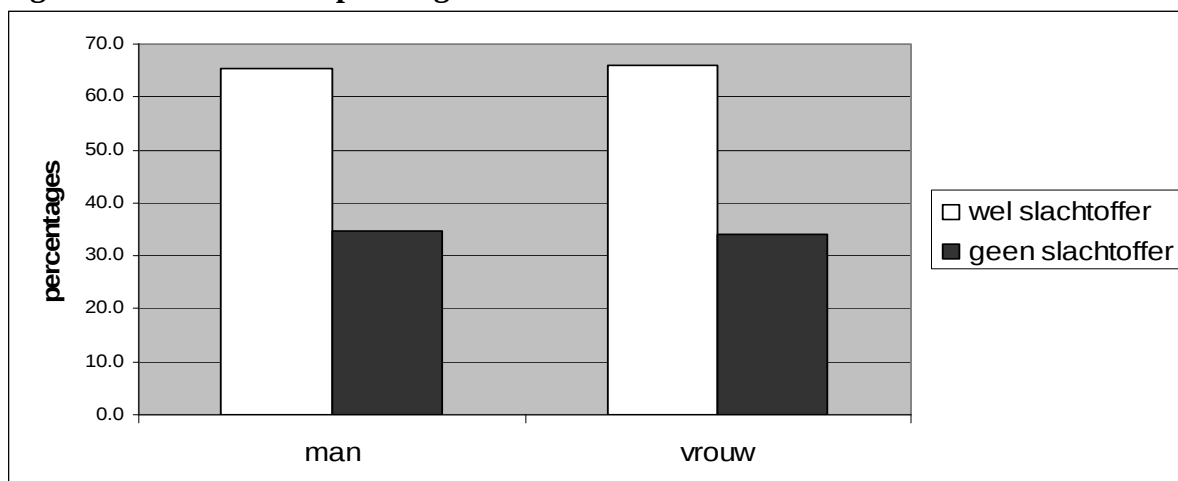
De eigenschappen die hier in beschouwing worden genomen zijn leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en inkomen. De tabellen 8-11 staan in Bijlage 1 op pagina 47.

Respondenten in de leeftijdsklasse 35-44 en 45-54 jaar schijnen iets vaker (respectievelijk 70,2 en 68,6%) het slachtoffer te worden van een misdrijf (Figuur 3). Naarmate de leeftijd van de respondenten toeneemt, daalt het aandeel slachtoffers. Oudere respondenten vanaf 55 jaar zijn in mindere mate slachtoffer.

Figure 3 Slachtofferschap naar leeftijd, in %

Het aandeel mannelijke en vrouwelijke slachtoffers in de enquête van 2014 is vrijwel gelijk. In 2008 was het aandeel mannelijke slachtoffers iets groter dan het aandeel vrouwelijke slachtoffers (Figuur 4).

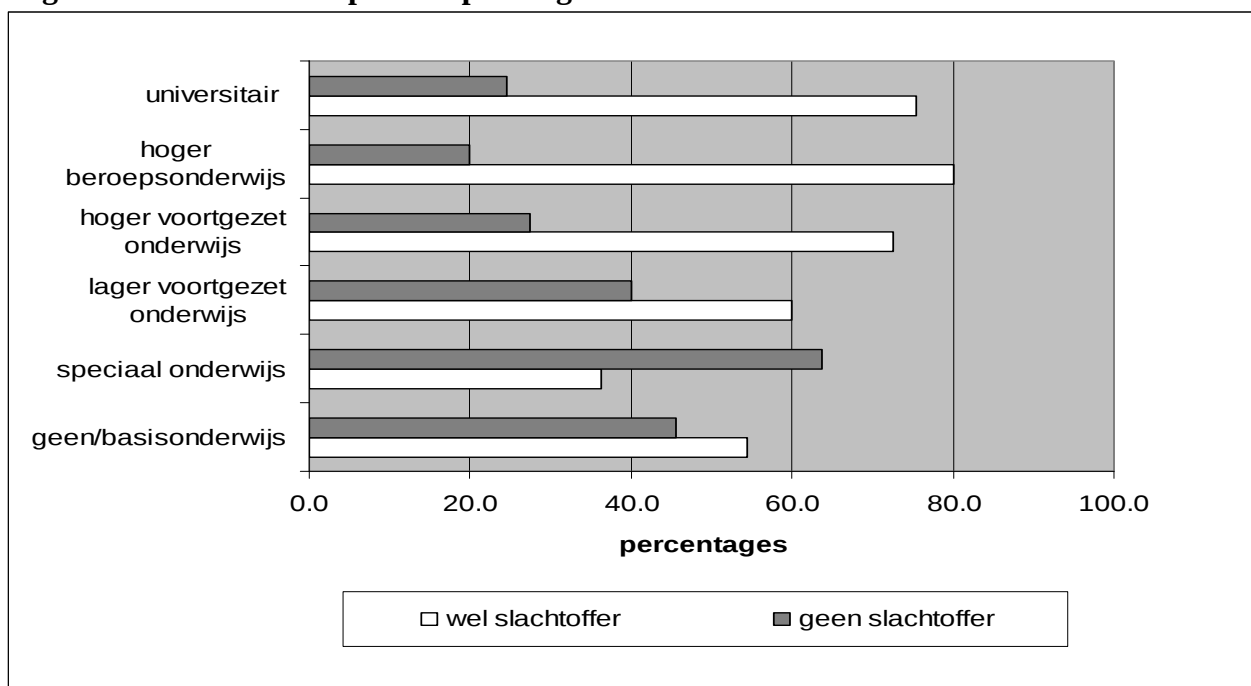
Figure 4 Slachtofferschap naar geslacht

In tabel 3 is de prevalentie van slachtofferschap per delict en per geslacht vastgelegd. Delicten die tegen de persoon gericht zijn, zijn hier in beschouwing genomen. De percentages voor mannelijke en vrouwelijke respondenten liggen niet ver uit elkaar. De uitkomsten bevestigen de gelijke verdeling tussen man en vrouw in Figuur 4.

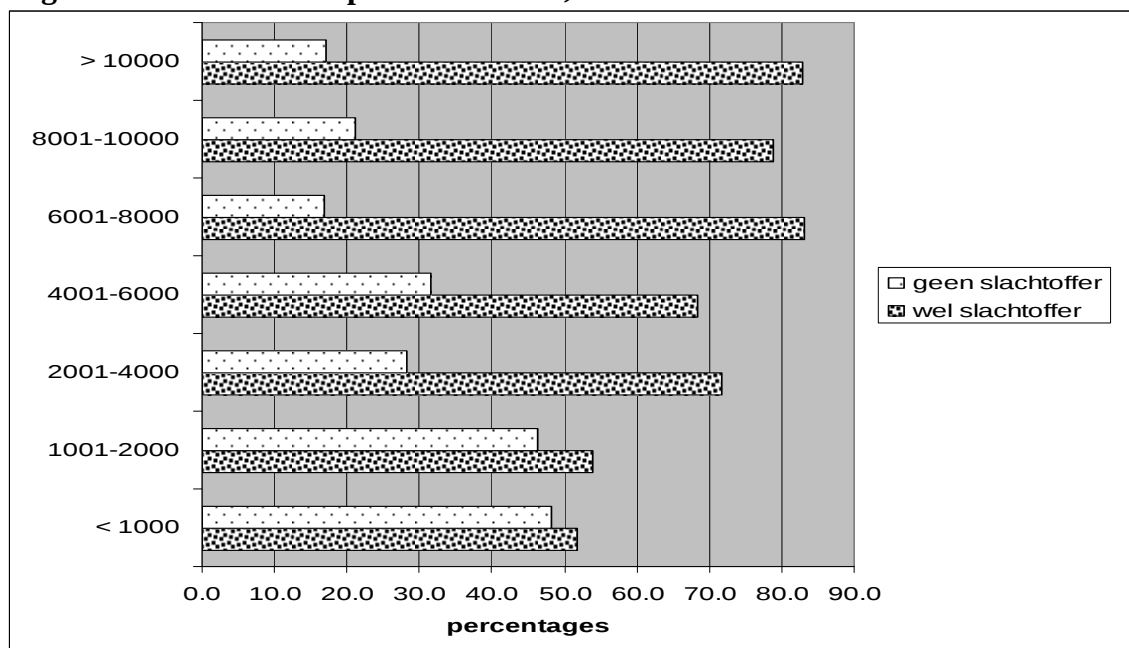
Tabel 3. Slachtofferschap naar geslacht per delict (in %)

Tabel 3 Slachtofferschap naar geslacht per delict (in %)		
	man	vrouw
autodiefstal	3,9	4,4
diefstal uit en aan de auto	10,1	9,0
autovandalisme	4,4	5,3
diefstal van persoonlijke eigendommen	4,4	5,1
beroving	3,2	2,6
aanval/bedreiging	2,7	3,2
doorrijden na verkeersongeval	3,0	3,3
consumentenfraude	6,5	5,4
oplichting en fraude	2,1	3,2
identiteitsfraude	2,4	1,4
huiselijk geweld	0,9	2,7
seksueel geweld	0,2	1,6
corruptie	0,7	0,6

Respondenten met een hoger opleidingsniveau (HBO, WO) blijken in hogere mate dan de respondenten met een lager opleidingsniveau het slachtoffer van criminaliteit te zijn geworden (Figuur 5).

Figure 5 Slachtofferschap naar opleidingsniveau

In alle inkomensgroepen blijkt dat meer dan de helft van de respondenten het slachtoffer is geworden van één of meer misdrijven. Voor de respondenten met inkomens tussen 2001 en 6000 gulden is het slachtofferspercentage rond de 70 procent. Bij de respondenten met de hoogste inkomens van NAf 6000,- en hoger liggen de percentages nog hoger, rond de 80 procent. Respondenten met een hoger inkomen zijn in meerdere mate het slachtoffer geworden van een misdrijf (Figuur6).

Figure 6 Slachtofferschap naar inkomen, in %

4 De aangiftebereidheid

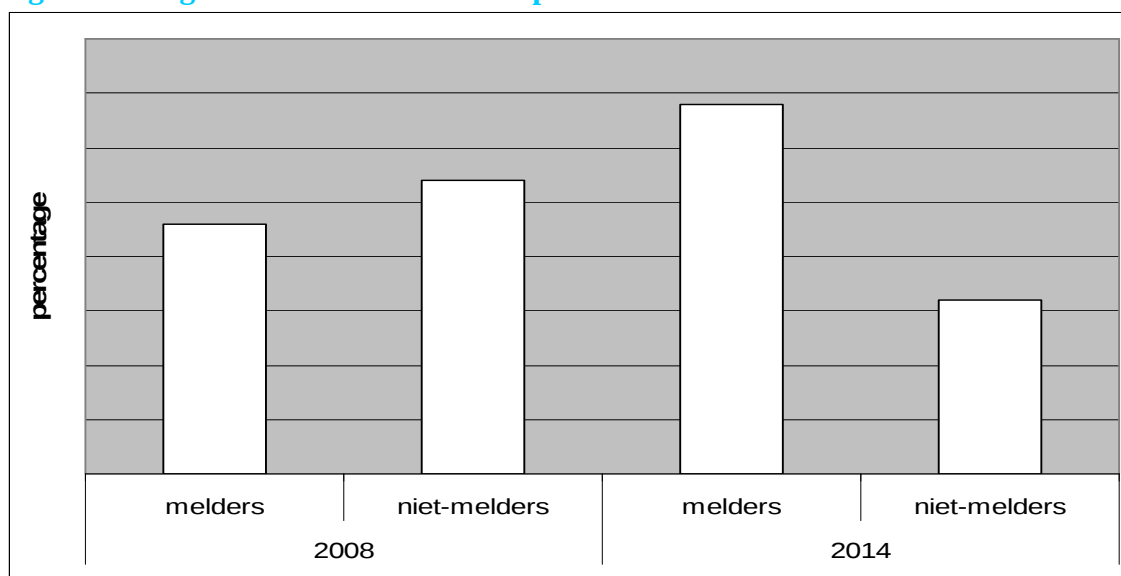
Dit hoofdstuk omvat een beschrijving van de mate waarin slachtoffers bereid zijn een misdrijf bij de politie te melden, de aangiftebereidheid in relatie tot bepaalde variabelen zoals leeftijd en geslacht en de mate van tevredenheid met de inspanning van de politie om de zaak op te lossen.

Het meldingspercentage geeft de verhouding weer tussen het aantal misdrijven waar respondenten en huishoudens het slachtoffer van zijn geworden en het aantal bij de politie gemelde misdrijven. Om de aangiftebereidheid van de slachtoffers te kunnen meten is aan de respondent gevraagd of hij of zij zelf of iemand anders het desbetreffende misdrijf aan de politie heeft gerapporteerd.

De aangiftebereidheid wordt sterk bepaald door het type misdrijf waar mensen mee geconfronteerd worden. De ernst van de zaak schijnt ook van invloed te zijn. Een andere factor die waarschijnlijk het aangiftegedrag mede bepaalt is de mening van de bevolking over de politie. In het kader van deze enquête is hier geen specifieke aandacht aan besteed. Er is wel gekeken naar de motieven om geen aangifte te doen en aan de respondent is gevraagd in hoeverre hij of zij tevreden was met de inspanning van de politie bij de afhandeling van de zaak.

4.1 Aangiftebereidheid

Uit de resultaten blijkt dat 68,3 procent van de slachtoffers aangifte van een misdrijf heeft gedaan bij de politie. In 2008 was dat 46 procent. Dit betekent dat de aangiftebereidheid is toegenomen (Figuur 7).

Figure 7 Aangiftebereidheid van de respondenten

De incidenten die het meest gemeld worden zijn autodiefstal (90%), inbraak (77,5%), huiselijk geweld (63,3%), doorrijden na een ongeval (60,4%), diefstal uit en aan auto (58%) en beroving/diefstal van persoonlijke goederen (57,3%) (Tabel 4). Van consumentenfraude (5,9%) en corruptie (8,3%) wordt het minst aangifte gedaan.

Tabel 4. Aangiftebereidheid van slachtoffers per delict (in%)

Tabel 4. Aangiftebereidheid van slachtoffers per delict (in%)			
	1995	2008	2014
autodiefstal	94,9	94,8	90,0
diefstal uit auto	38,8	49,0	58,0
autovandalisme	29,9	47,3	50,0
inbraak	72,1	79,0	77,5
poging tot inbraak	31,1	34,5	37,6
diefstal vanaf tuin, erf, porch	13,6	18,8	28,8
beroving/diefstal van persoonlijke eigendommen	29,1	65,0	57,3
vandalisme	38,1	37,2	40,9
aanval/bedreiging	48,8	63,8	26,7
doorrijden na ongeval	64,0	63,8	60,4
consumentenfraude			5,9
oplichting en fraude			19,1
identiteitsfraude			22,2
huiselijk geweld			63,3
seksueel geweld			42,9
corruptie			8,3
ander misdrijf	52,0	71,4	45,5

4.2 Motieven om geen aangifte te doen

Het belangrijkste motief om een misdrijf niet bij de politie te melden is dat de respondent het voorval niet ernstig vindt (27,1%). Daarnaast worden ook de volgende motieven vaak genoemd: de politie zal niets doen (17,6%), zaak zelf opgelost/kent de dader (14,3%), niet geschikt voor de politie/politie niet nodig (13,3%).

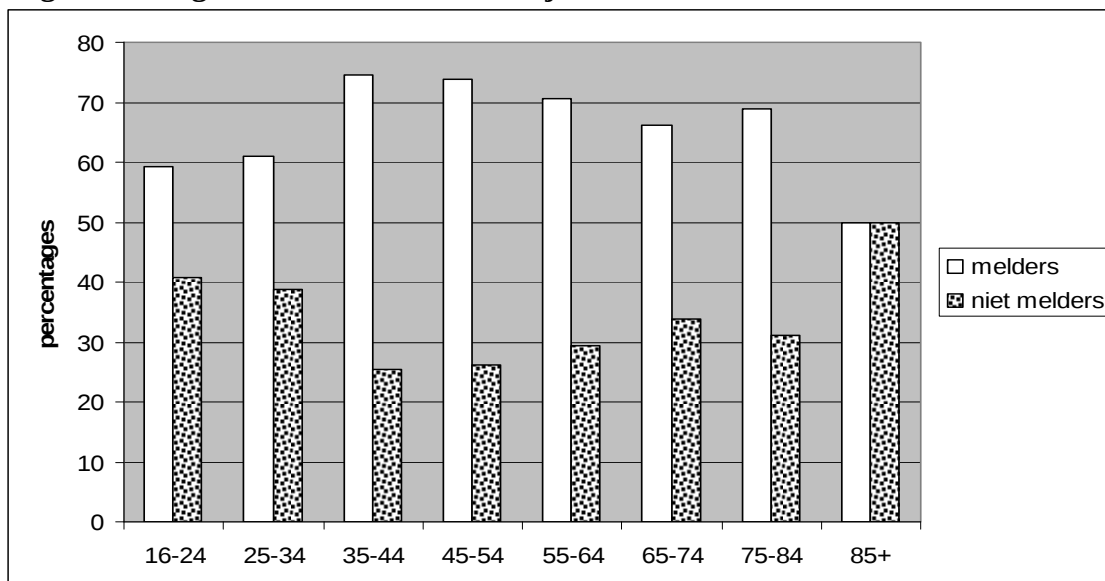
4.3 Aangiftebereidheid naar kenmerken van de respondenten

De vraag is of er een verband bestaat tussen aangiftegedrag en bepaalde variabelen. Er wordt van uitgegaan dat bij delicten tegen de persoon in de meeste gevallen de getroffene zelf aangifte doet bij de politie.

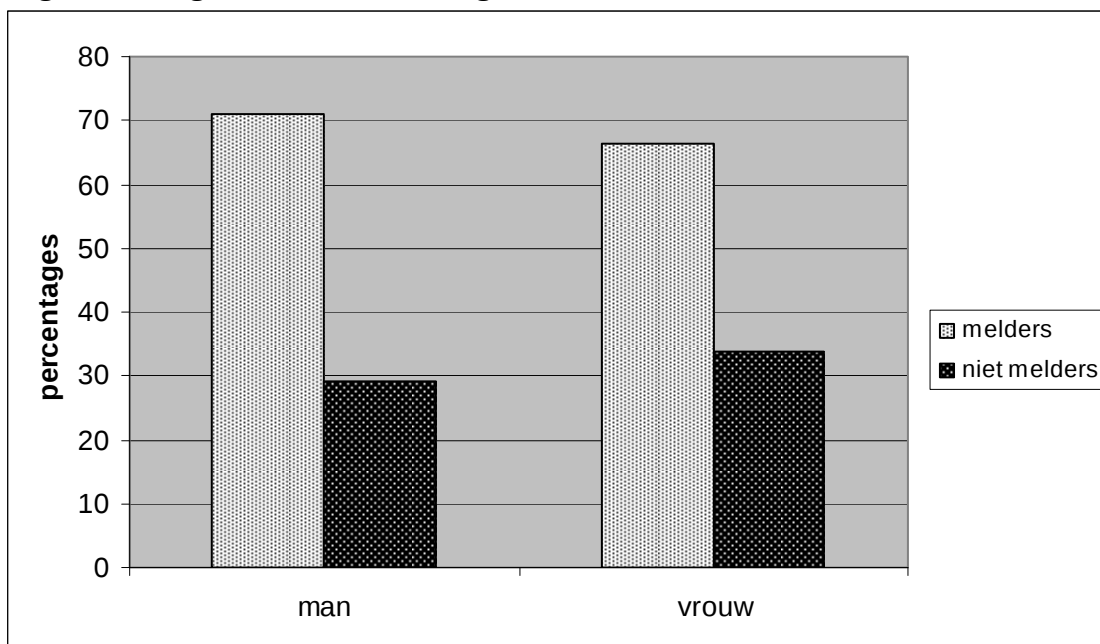
De variabelen leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, huishoudinkomen en economische status zijn hier in beschouwing genomen (zie Tabel 12-15 op pagina 48).

De resultaten laten geen verband zien tussen leeftijd en aangiftebereidheid. De aangiftebereid is groter bij de middengroep van 35-54 (meer dan 70%). Oudere respondenten van 85 jaar en ouder hebben minder vaak aangifte gedaan, namelijk 50 procent (Figuur 8).

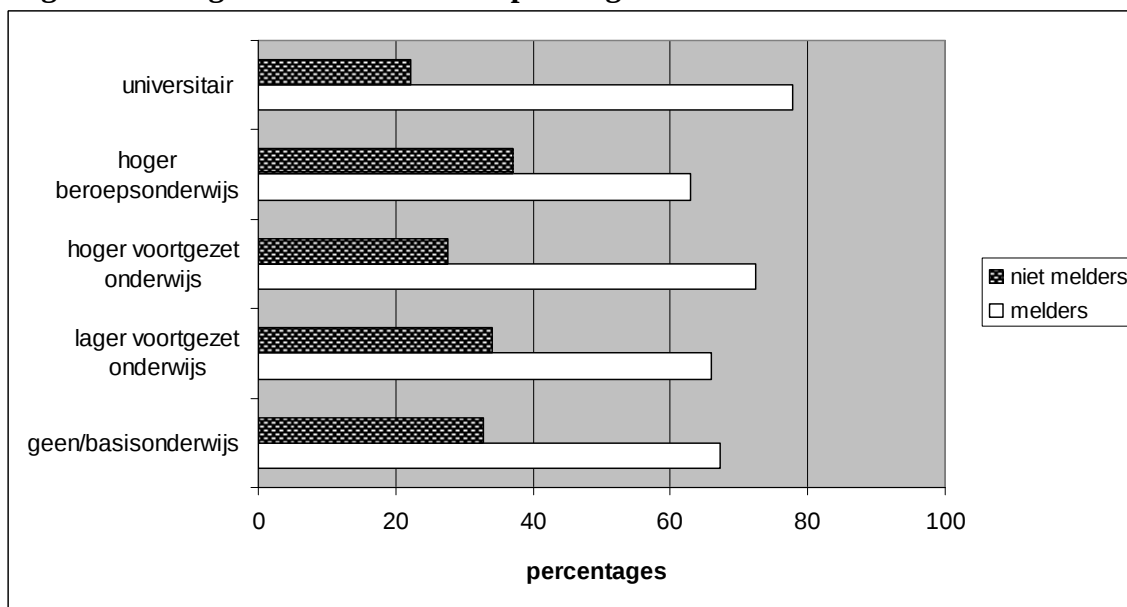
Figure 8 Aangiftebereidheid naar leeftijd

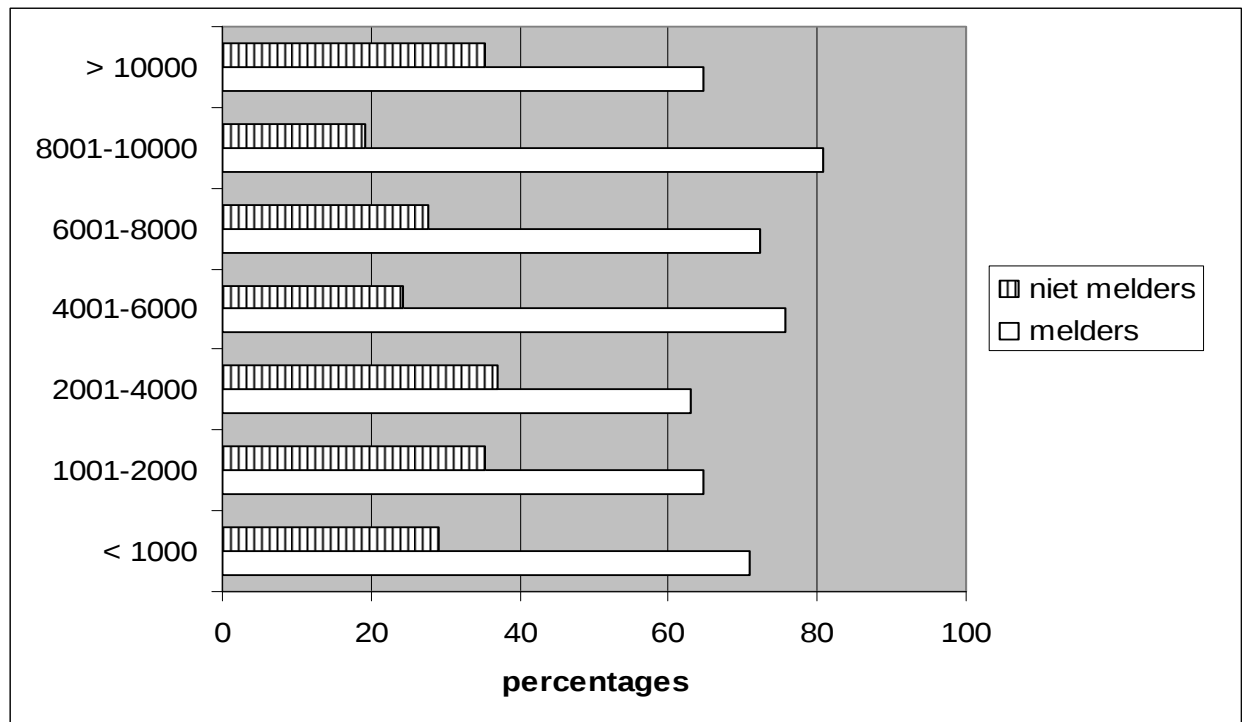
Mannelijke respondenten doen iets vaker dan vrouwelijke respondenten aangifte bij de politie.

Figure 9 Aangiftebereidheid naar geslacht

Het opleidingsniveau van de respondenten is niet van invloed op het wel of niet doen van aangifte in geval van slachtofferschap. Het valt wel op dat respondenten met een universitaire opleiding vaker aangifte van een misdrijf bij de politie hebben gedaan (Figuur 10).

Figure 10 Aangiftebereidheid naar opleidingsniveau

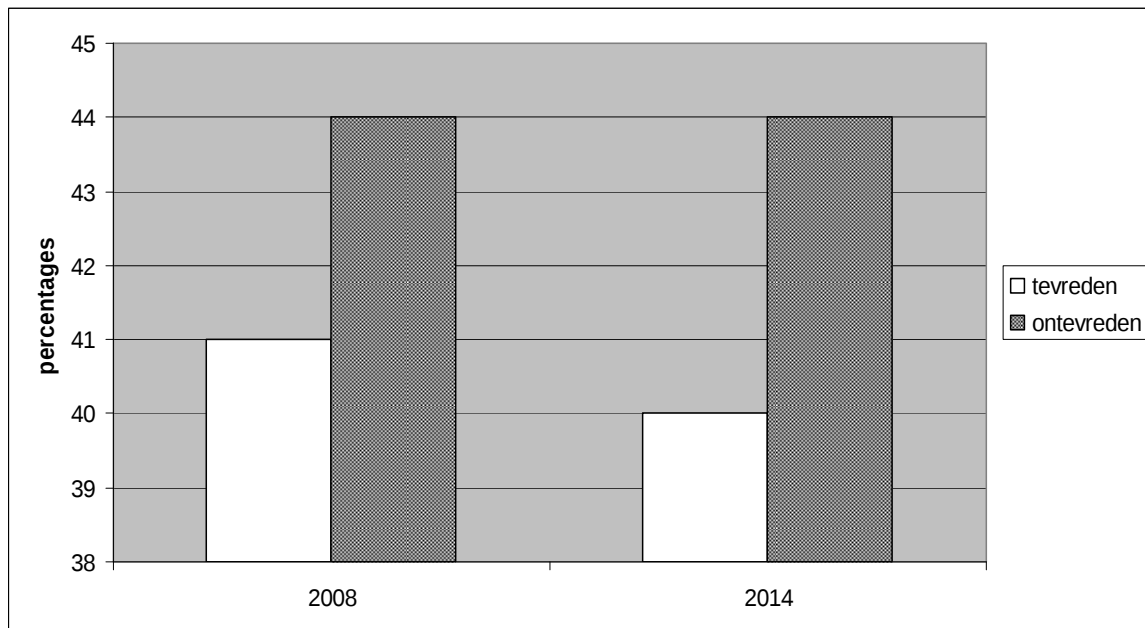
Inkomen blijkt geen rol te spelen op de bereidheid van de respondenten om wel of geen aangifte van een misdrijf te doen bij de politie. Er is sprake van een schommeling van de percentages wat betreft de verschillende inkomenscategorieën.

Figure 11 Aangiftebereidheid naar inkomen

4.4 Mate van tevredenheid met inspanning van de politie

Van degenen die wel aangifte hebben gedaan geeft 40 procent te kennen tevreden te zijn met de inspanning van de politie om de zaak af te handelen. Dit is een vrijwel gelijk percentage als in 2008, toen het tevredenheidspercentage 41 procent was (Figuur 12).

Figure 12 Mate van tevredenheid met de afhandeling van de aangifte door de politie

Een hogere mate van tevredenheid wordt geconstateerd in geval van autodiefstal (58,3%), huiselijk geweld (57,9%) en doorrijden na een ongeval (57,1%). Een hoge mate van ontevredenheid manifesteert zich vooral in geval van diefstal uit en aan auto (55,1%), inbraak (52,2%) en autovandalisme (51,8%) (Tabel 5).

Tabel 5. Mate van tevredenheid met de afhandeling van aangiften per delict (in %)

Tabel 5. Mate van tevredenheid met de afhandeling van aangiften per delict (in %)				
	2008		2014	
	tevreden	ontevreden	tevreden	ontevreden
<i>Type delict</i>				
Diefstal van auto	60,3	34,2	58,3	31,7
Diefstal uit en aan auto	34,4	44,8	29,2	55,1
Auto vandalisme	39,5	48,8	33,4	51,8
Inbraak	28,6	54,2	30,4	52,2
Poging tot inbraak	36,6	46,3	35,1	45,9
Diefstal van het erf, uit tuin, porch en garage	27,8	55,6	45,1	33,3
Berooving/Diefstal van persoonl. eigendommen	26,8	43,9	45,8	36,1
Vandalisme	51,7	41,4	40,7	48,1
Aanval/bedreiging	73,0	16,2	*	*
Doorrijden na ongeval	53,3	26,7	57,1	35,7
Ander misdrijf	40,0	53,3	*	*
Consumentenfraude			*	*
Oplichting en fraude			*	*
Identiteitsfraude			*	*
Huiselijk geweld			57,9	21,1
Seksueel geweld			*	*
Corruptie			*	*
* Een te lage waarde				

5 Angst- en onrustgevoelens in verband met criminaliteit

In de enquête is ook aandacht besteed aan de angst- en onrustgevoelens ten aanzien van criminaliteit in de samenleving. Er wordt van uitgegaan dat de subjectieve gevoelens van angst- en onrust in de samenleving iets zeggen over de beleving van criminaliteit en veiligheid door de bevolking. De meting van dit aspect geschiedt aan de hand van een set vragen waarin de volgende aspecten van angst en onrust werden benadrukt:

- het praten over criminaliteit
- de gedachte dat men zelf slachtoffer kan worden van een misdrijf
- het veiligheidsgevoel ten aanzien van de woonomgeving en het eiland

De resultaten zijn vastgelegd in Tabel 6.

5.1 Criminaliteit als gespreksstof

Gedurende de dagen voorafgaande aan de enquête heeft 68 procent van de respondenten over misdaad gesproken (Tabel 6, pagina 38). In 2008 was dat ruim twee maal minder het geval, namelijk 39 procent. De gesprekken gingen voornamelijk over beroving met geweld/gewapende roofoverval (65%), doodslag/moord (17,2%) en op de derde plaats inbraak (8,5%).

De gesprekken werden voornamelijk aangespoord door kranten/tijdschriften/moderne sociale media (21%), radio uitzendingen (21%) en ten derde televisieprogramma's (11%).

5.2 De kans op slachtofferschap

Van het totale aantal respondenten schat 43 procent de kans groot tot zeer groot dat zij slachtoffer wordt van een misdrijf. Ten opzichte van 2008 denken respondenten in meerdere mate dat de kans om slachtoffer te worden van een misdrijf is gestegen. Op de vraag of de kans om slachtoffer te worden van een misdrijf groter of kleiner is geworden, antwoordt circa 87 procent van de respondenten dat de kans groter is geworden. In 2008 was dat circa 65 procent.

Zes jaar later maakt een lager percentage zich bezorgd over de mogelijkheid slachtoffer te worden van een misdrijf; 28 procent in vergelijking met 29,6 procent in 2008 denkt regelmatig tot vaak aan de mogelijkheid van slachtofferschap. Er wordt dan met name gedacht aan beroving met geweld/gewapende overval (68,2%), inbraak (11,9%) en diefstal van persoonlijke eigendommen (8,2%).

5.3 Veiligheid in de buurt

Een deel van de vragen ging over het beeld dat de respondenten hebben over de mate van veiligheid in hun buurt (Tabel 6, pagina 36).

Van het totale aantal respondenten geeft 17 procent aan wel eens bang te zijn om alleen thuis te zijn. Hiervan is 65 procent vooral 's avonds bang en 28 procent (was 13% in 2008) altijd bang. In 2008 was 17 procent wel eens bang om alleen thuis te zijn.

42,1 Procent is van mening dat buurtgenoten elkaar meestal helpen. De rest vindt dat men meestal zijn eigen weg gaat (31,5%), dat men elkaar soms wel en soms niet helpt (22,2%) of heeft geen mening (4,2%).

Van de ondervraagden vindt 37,7 procent de buurt 's avonds een beetje onveilig tot zeer onveilig, heeft 26 procent bepaalde straten of plekken gemeden en nam 14 procent de laatste keer dat ze 's avonds in de buurt uitging uit veiligheidsoverweging iemand mee. De resultaten van 2008 laten de volgende percentages zien, respectievelijk 50, 23 en 17 procent. Op de vraag hoe groot men de kans inschat dat men over de twaalf

komende maanden het slachtoffer kan worden van inbraak, antwoordt 31 procent dat de kans groot tot zeer groot is (was 29 procent in 2008).

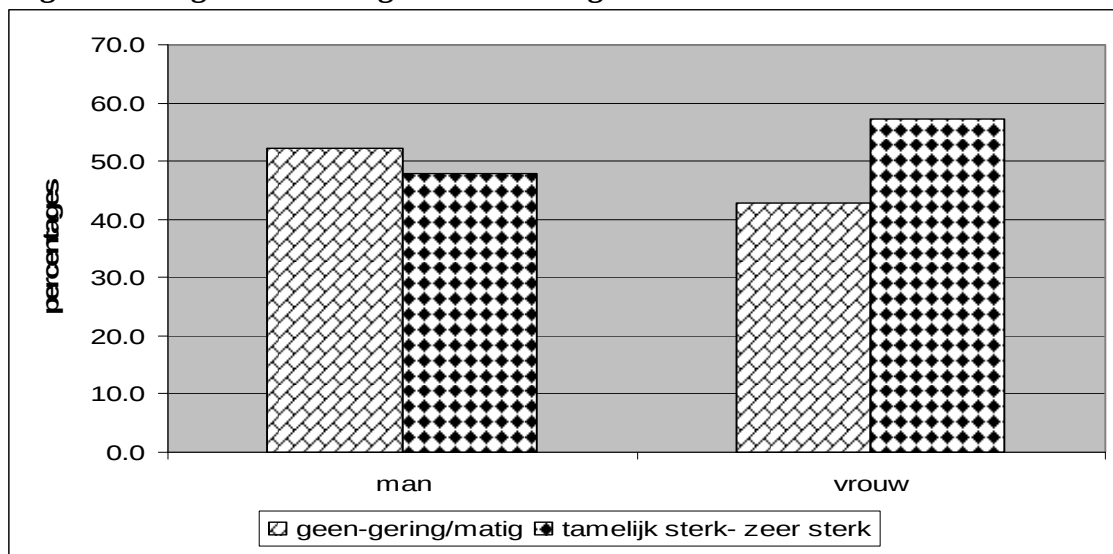
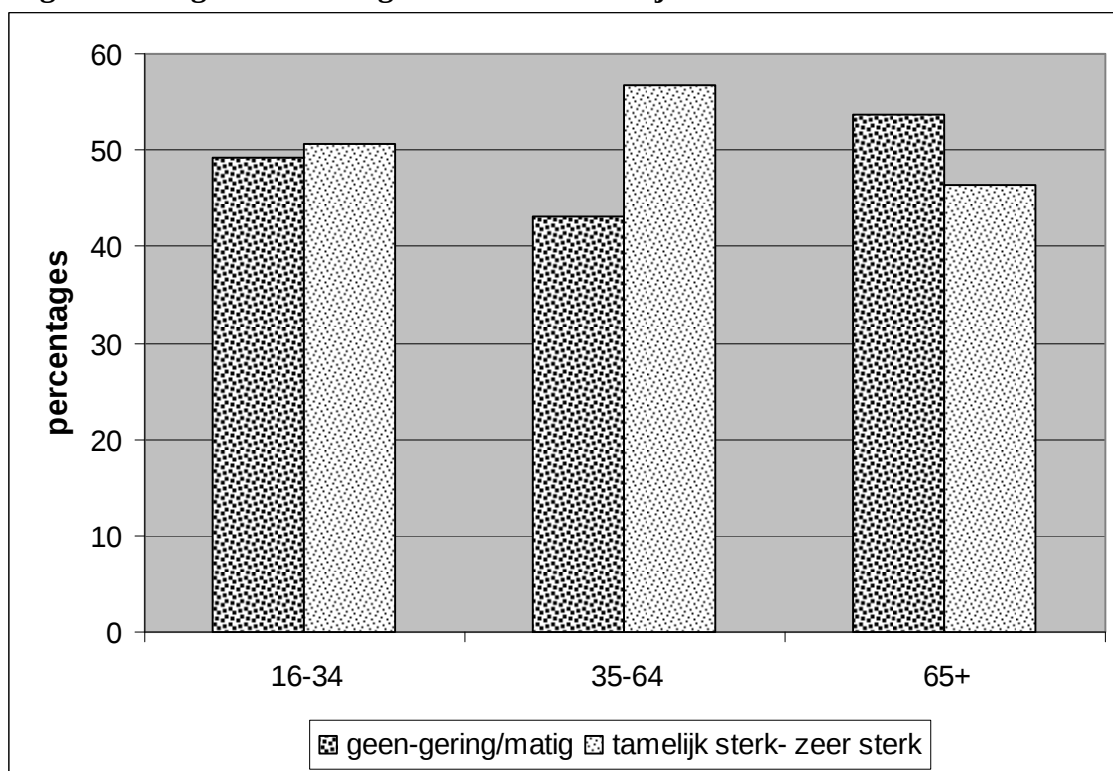
Tabel 6. Angst- en onrustgevoelens 1995-2014 (in%)

Tabel 6. Angst- en onrustgevoelens 1995-2014 (in %)			
	1995	2008	2014
Gesproken over misdaad	72	39	68
Kans op slachtofferschap groot tot zeer groot	51	29	43
Kans op slachtofferschap groter geworden	89	65	87
Regelmatig tot vaak denken aan de mogelijkheid	49	30	28
Wel eens bang om alleen thuis te zijn	25	17	17
Vooraf s'avonds bang	69	76	65
Altijd bang	25	13	28
Buurt een beetje onveilig tot zeer onveilig	45	50	38
Bepaalde plekken gemeden	23	23	26
Uit veiligheidsoverweging iemand meegenomen	28	17	14
Kans op inbraak groot tot zeer groot	61	29	31
Algemene angst- en onrustgevoelens	78	47	53

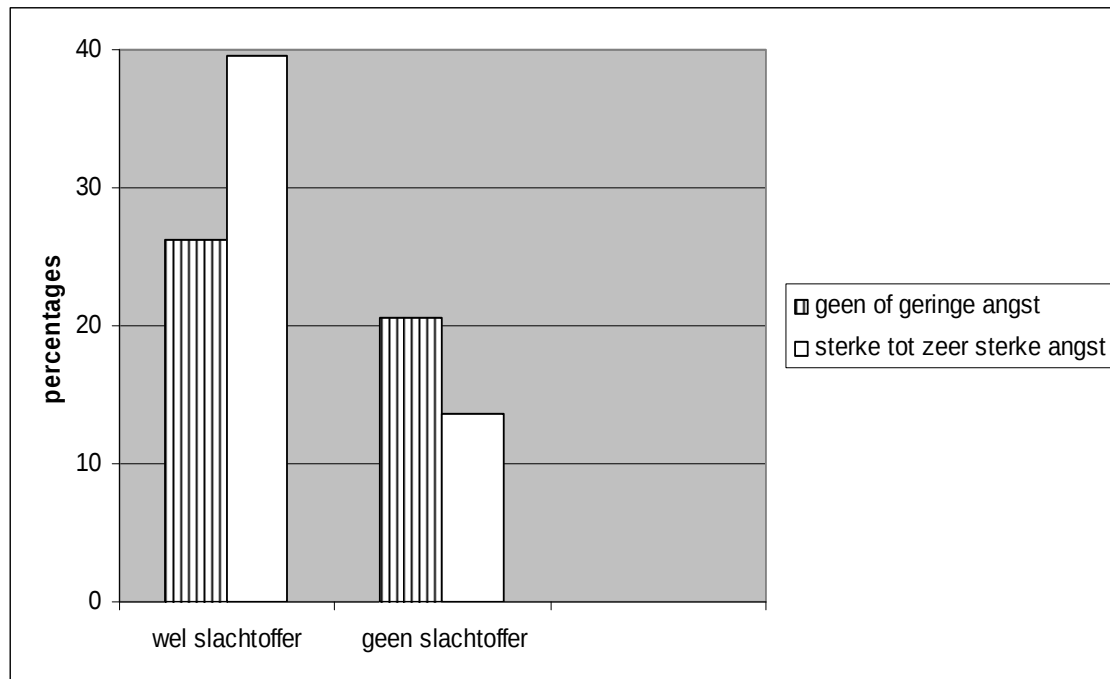
5.4 Angst- en onrustgevoel algemeen

Ruim de helft van de onderzochte bevolking (53,2%) geeft blijk van sterke tot zeer sterke angst- en onrustgevoelens, hetgeen een toename betekent ten opzichte van 2008. Toen was het aandeel respondenten met sterke angst- en onrustgevoelens 47 procent.

Er is in meerdere mate sprake van tamelijk tot zeer sterke angst en onrustgevoelens bij de vrouwelijke dan bij de mannelijke respondenten (Figuur 13) en bij respondenten in de leeftijdscategorie 35-64 jaar. Respondenten van 65 jaar en ouder vertonen in mindere mate sterke angst- en onrustgevoelens (Figuur 14).

Figure 13 Angst- en onrustgevoelens naar geslacht**Figure 14 Angst- en onrustgevoelens naar leeftijd**

Bij respondenten die ooit het slachtoffer zijn geworden van criminaliteit, is het gevoel van angst en onrust in grotere mate aanwezig dan bij degenen die nooit slachtoffer zijn geweest (Figuur 15).

Figure 15 Mate van angst en onrust

6 Herstelrecht

6.1 Inleiding

In de loop der jaren is men Herstelrecht (Restorative Justice) op verschillende manieren gaan definiëren. Analisten en theoretici hebben telkens hun eigen betekenis gegeven aan dit concept. Op basis

van opgedane ervaring zijn de voorstanders van Herstelrecht deze aanpak meer en meer gaan begrijpen en zijn ze beter in staat om de filosofie erachter te definiëren. Herstelrecht is namelijk geen speciaal programma, het is een manier van denken gebaseerd op bepaalde normen en waarden welke de richtlijnen vormen voor een gemeenschap en het rechtssysteem op basis waarvan men vorm zal moeten geven aan de aanpak van criminaliteit (Gilman, E. 2004).

Herstelrecht is een probleemoplossende aanpak van de criminaliteit waarbij alle partijen betrokken worden; het directe slachtoffer, de dader en de gemeenschap.

Het traditionele rechtssysteem houdt zich bezig met de volgende punten: welke wet is overtreden, wie heeft de wet overtreden en wat voor straf verdient de overtreder.

Herstelrecht richt zich op het volgende: wat is de aangerichte schade en aan wie, wat moet gebeuren om de schade te herstellen, wie is verantwoordelijk voor het herstel (Professor Jones, A. PhD, 2007).

Uitgangspunten van Herstelrecht:

- Criminaliteit brengt schade voor individuele personen en de gemeenschap. Bij een deugdelijke aanpak van de criminaliteit moet de aandacht gericht zijn op deze partijen.
- Degene die onder criminaliteit hebben geleden moeten een prominente en actieve rol hebben bij de bepaling van behoeften (van slachtoffers en gemeenschap) die vervuld moeten worden, evenals inspraak in hoe de zaak op te lossen.
- Hoewel de gemeenschap zich over de zaak buigt, staan de noden van het slachtoffer centraal.
- Bestrafing van de dader is één zaak, maar belangrijker is het wanneer de dader verantwoordelijk wordt gesteld voor zijn daden. Tegemoetkoming aan slachtoffer en de gemeenschap is een verplichting.
- Actieve betrokkenheid van de samenleving is zeer belangrijk teneinde een veilige en creatieve samenleving te bewerkstelligen.

Herstelrecht is toekomstgericht. Wat wil de gemeenschap aan resultaat bereiken wanneer binnen de gemeenschap schade wordt aangericht? Welke stappen leiden naar de gewenste resultaten? Wanneer men weet wat men wil, dan kan men het proces ook makkelijk evalueren.

Voor de betrokken partijen moeten de resultaten gericht zijn op het volgende:

Het slachtoffer:

- het slachtoffer moet geïnformeerd en gehoord worden.
- het slachtoffer moet een bijdrage kunnen bieden in de oplossing van het delict.
- de schade aangericht aan het slachtoffer moet op een degelijke manier worden aangepakt.
- betekenisvolle ondersteuning ten behoeve van het helingsproces en goede afronding van de zaak.

De gemeenschap

- creëren van een veilige en gezonde samenleving
- een goede afstemming van de gemeenschap met het rechtssysteem wat moet leiden tot integratie van slachtoffer en dader als positief bijdragende leden in de gemeenschap.

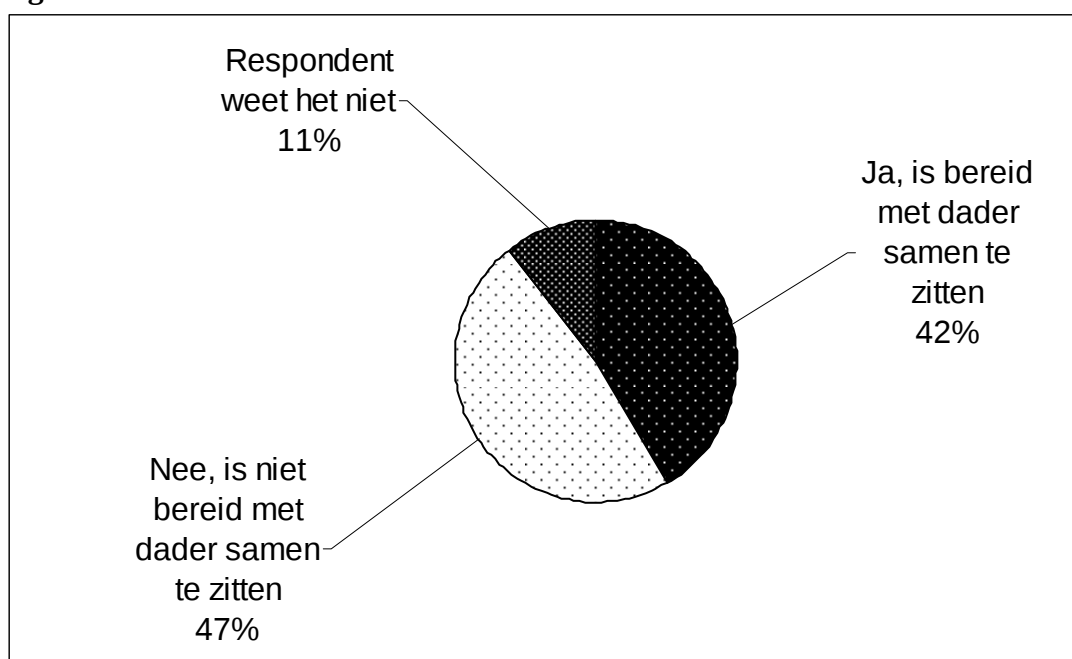
De dader

- de dader moet verantwoordelijk worden gesteld.
- een actieve rol van de dader in het genezingstraject
- integratie van de dader in de gemeenschap als positieve en productieve burger.

Herstelrecht is een alternatieve benadering van de criminaliteitsproblematiek. In het kader van Herstelrecht, worden slachtoffer en dader via een bemiddelaar bij elkaar gebracht en zorgt de bemiddelaar voor de begeleiding van het bijeenkomstproces van de participanten. De bemiddelaar geeft van te voren uitleg wat men kan verwachten van de bijeenkomst. Ook familieleden en buurtbewoners kunnen deelnemen aan de bijeenkomstgesprekken. Zo'n samenkomst biedt de mogelijkheid voor slachtoffer en dader om met elkaar in gesprek te gaan. De deelnemers krijgen de gelegenheid om hun gevoelens te uiten m.b.t tot het conflict of het delict dat heeft plaatsgevonden en met voorstellen te komen om de zaak op te lossen. Eén voorwaarde voor een herstelbijeenkomst is wel dat de dader berouw toont en het goed wilt maken. Een andere voorwaarde is dat het gesprek zonder fysiek of verbaal geweld verloopt.

6.2 Bereidheid om met de dader samen te zitten

Aan de respondenten is de vraag gesteld of indien hij/zij het slachtoffer wordt van een misdrijf, hij/zij met de dader samen zou willen zitten om over de zaak te praten. Van de ondervraagde respondenten heeft 42 procent te kennen gegeven in voorkomend geval van slachtofferschap met de dader(s) te willen praten. Circa de helft (47%) heeft ontkennend gereageerd en 11 procent heeft twijfels over het samenzitten met de dader(s). Zie Figuur 16.

Figure 16 Bereidheid om met de dader samen te zitten

De mate van bereidheid om met de dader samen te zitten vertoont weinig verschil tussen man en vrouw. Voor de categorie die twijfels heeft over het eventueel samenzitten met de dader, is het verschil tussen de vrouwelijke en mannelijke respondenten iets groter (Tabel 7).

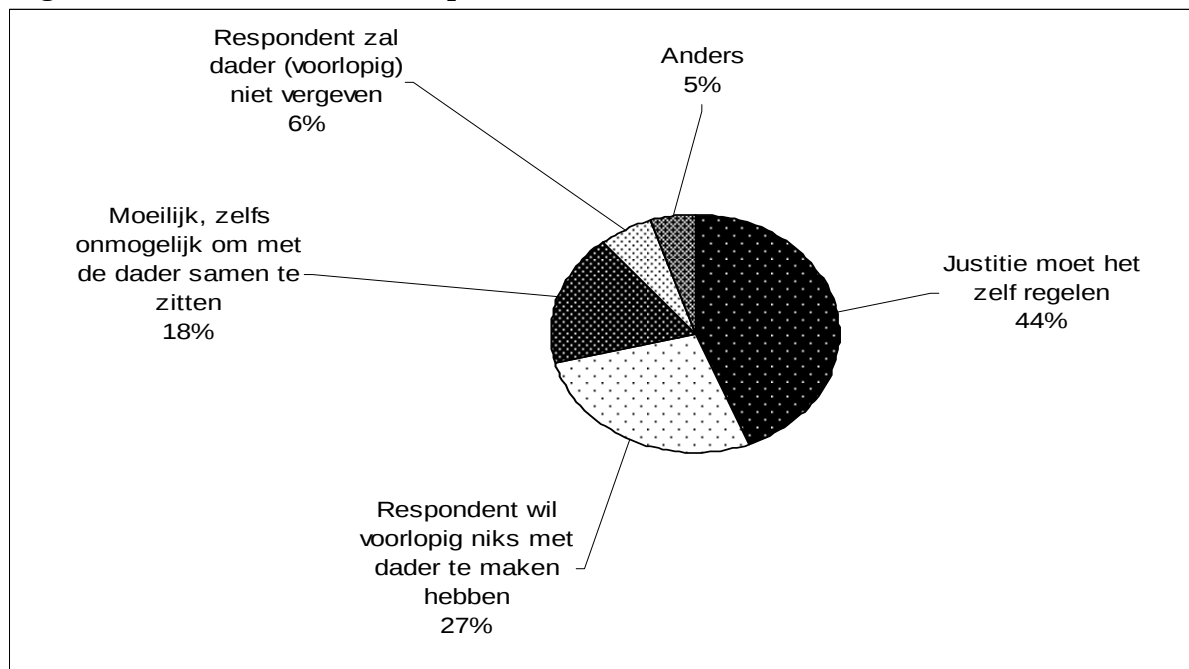
Uit dezelfde tabel blijkt dat de respondenten die ervaring hebben als slachtoffer, in hogere mate bereid zijn om met de dader samen te zitten dan respondenten die nooit slachtoffer zijn geweest (46.5 versus 32.8%). Een groot aandeel (54,9%) van de respondenten die geen ervaring hebben als slachtoffer van de criminaliteit, zegt nee tegen het idee om met de dader in gesprek te gaan.

Tabel 7. Bereidheid om met de dader samen te zitten naar geslacht, slachtofferschap en leeftijd

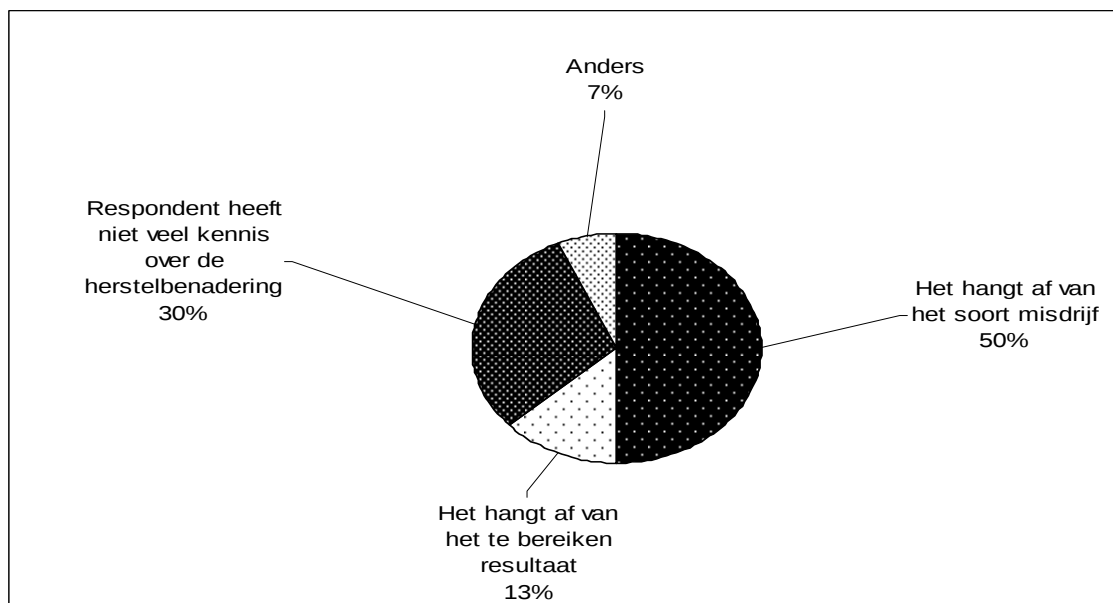
Tabel 7. Bereidheid om met de dader samen te zitten naar geslacht, slachtofferschap en leeftijd								
	geslacht			wel of geen slachtoffer			leeftijd	
	man	vrouw		slachtoffer	geen slachtoffer		16-44	45-64
ja	42.9	40.8		46.5	32.8		44.1	41.6
nee	48.9	46.7		43.9	54.9		44.6	49.2
weet niet	8.2	12.4		9.6	12.3		11.3	9.1
	100.0	100.0		100.0	100.0		100.0	100.0

Wanneer dezelfde variabele gerelateerd wordt aan leeftijd, blijkt dat naarmate de leeftijd stijgt de respondenten minder geneigd zijn om de dader te ontmoeten om over het geuren te praten.

Van de respondenten die gezegd hebben geen ontmoeting te willen hebben met de dader geeft 44 procent als reden aan dat justitie zelf de zaak moet regelen, wil 27 procent voorlopig niks met de dader(s) te maken hebben, vindt 18 procent het moeilijk of zelfs onmogelijk om met de betreffende persoon samen te zitten en zegt 6 procent de persoon niet te zullen vergeven. Vijf procent heeft andere argumenten (Figuur 17).

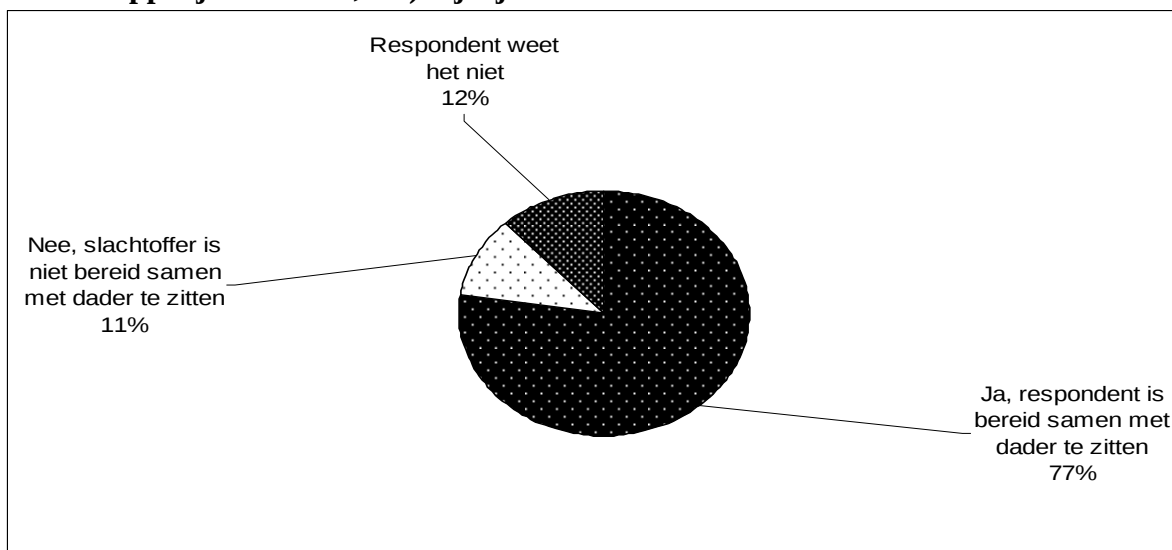
Figure 17 Motieven waarom respondent niet met de dader zou willen samenzitten

Van de respondenten die twijfelen (categorie weet niet; 10,5%), zegt de helft (50%) dat een bijeenkomst met de dader afhankelijk is van het soort misdrijf, meent 30 procent niet veel kennis te hebben van de herstelbenadering, heeft 13 procent twijfels over het eventuele resultaat van het in gesprek gaan met de dader. Het overige deel, 7 procent heeft uiteenlopende motieven om te twijfelen (Figuur 18).

Figure 18 Reden waarom respondent twijfels heeft over het samenzitten met de dader

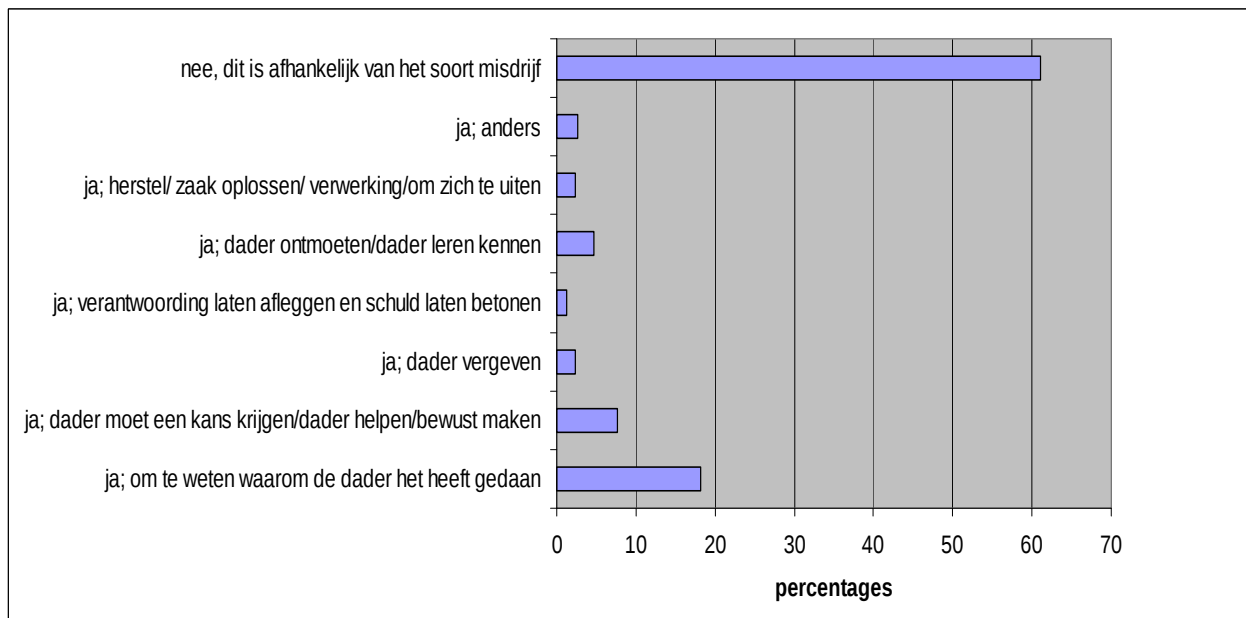
Aan de respondenten die in voorkomend geval bereid zijn met de dader in gesprek te treden en aan de twijfelaars is de vraag gesteld of zij openstaan voor de herstelbenadering indien ook andere personen zoals familieleden, een maatschappelijk werker/ster aanwezig zijn. 77 procent geeft als antwoord ja, 11 procent nee en 12 procent weet het niet (Figuur 19).

Figure 19 Bereidheid om met de dader samen te zitten indien er ook anderen (familie, maatschappelijk werkster, etc) bij zijn

Ook is de respondent de vraag gesteld of hij/zij bereid is voor de herstelbenadering te kiezen, ongeacht het gepleegde delict. Voor de meeste respondenten (61%) is de keuze afhankelijk van het soort delict. Voor de overige 39 procent lopen de redenen uiteen. De belangrijkste reden is om te weten te komen waarom de dader het delict heeft gepleegd. Verder vinden de respondenten dat de dader een kans moet krijgen, wilt men de dader leren kennen, vindt men het herstel (zaak oplossen, verwerking, etc.) belangrijk. In mindere mate gaat het erom de dader te vergeven, zich te kunnen uiten en de dader verantwoording te laten afleggen (Figuur 20).

Figure 20 Reden om al dan niet met de dader te willen samenzitten ongeacht het delict

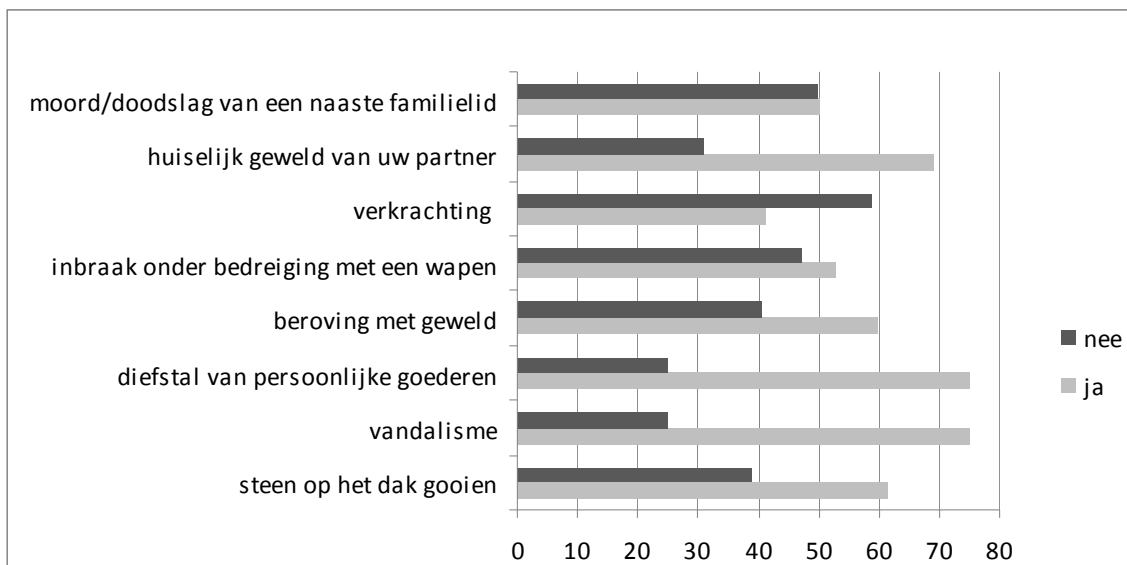

De respondent is de mogelijkheid geboden om voor bepaalde delictsoorten aan te geven of indien hij of zij het slachtoffer zou worden van betreffend delict, de respondent voor de HR-aanpak zou kiezen. Opvallend is dat voor bijna al de geselecteerde delicten de ja-zegggers

(bereid tot) de nee-zeggars (niet bereid tot) overtreffen (Zie Figuur 21).

De bereidheid om met de dader samen te zitten wordt kennelijk wel bepaald door de ernst van het delict. In het geval van moord/doodslag van een naaste familielid en verkrachting is het aandeel respondenten dat zou kiezen voor de HR-benadering gelijk en zelfs lager dan het aandeel respondenten dat voor deze aanpak zou kiezen. In geval van inbraak onder bedreiging met een wapen is het verschil in de mate van bereidheid tussen de ja-zeggars en nee-zeggars ook niet groot. Hier is ook sprake van een zeer ernstig delict. Wat de overige delicten betreft is het aandeel ja-zeggars duidelijk groter vergeleken met de nee-zeggars.

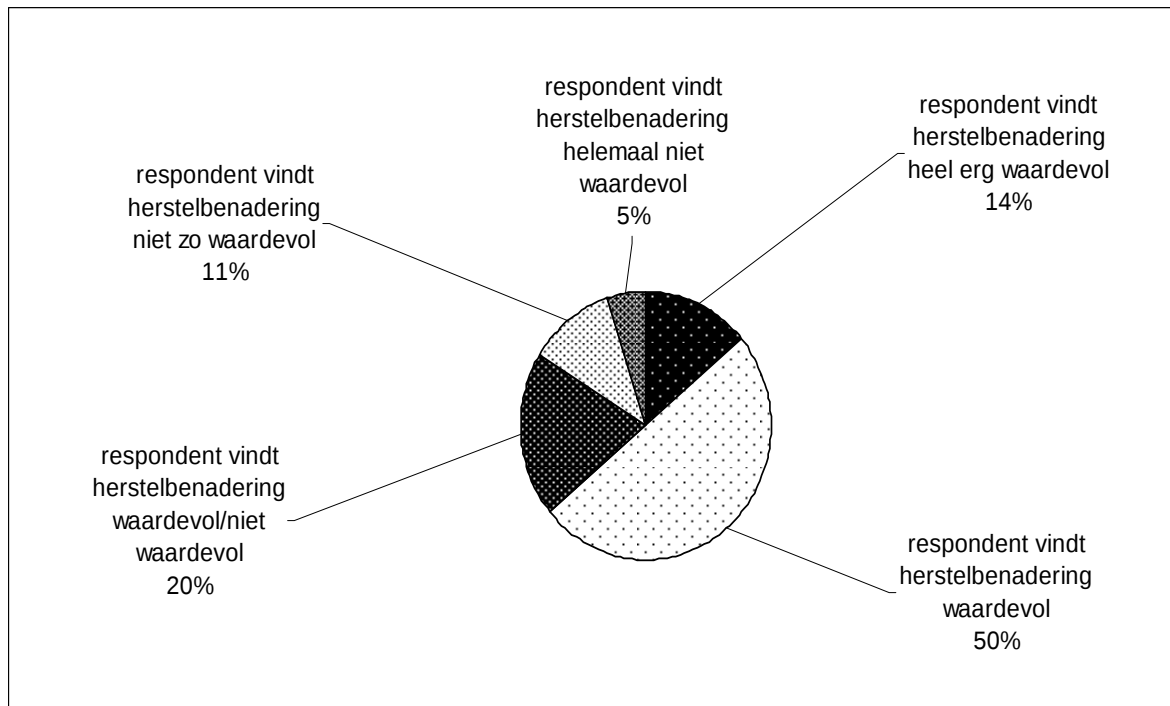
Figure 21 Bereidheid tot herstelrecht naar type delict

6.3 Waardering van de HR-benadering door respondenten

Op de vraag wat de respondenten van de herstelbenadering vinden blijkt 64 (50+14) procent de herstelbenadering als waardevol tot heel erg waardevol te beschouwen, terwijl 16 (11+5) procent de aanpak niet zo waardevol of helemaal niet waardevol vindt. 20 Procent staat er neutraal tegenover (Figuur 22).

Figure 22 **Opinie van de respondent over Herstelrecht**

7. Bijlagen

Bijlage 1 Slachtofferschap naar kenmerken van respondenten

Tabel 8. Slachtofferschap naar leeftijd (in %)

Tabel 8. Slachtofferschap naar leeftijd (in %)									
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85+	totaal
wel slachtoffer	66.1	62.9	70.2	68.6	65.5	64.9	59.2	40.0	65.8
geen slachtoffer	33.9	37.1	29.8	31.4	34.5	35.1	40.8	60.0	34.2

Tabel 9. Slachtofferschap naar geslacht (in %)

Tabel 9. Slachtofferschap naar geslacht (in %)		
	man	vrouw
wel slachtoffer	65.3	66.0
geen slachtoffer	34.7	34.0

Tabel 10. Slachtofferschap naar opleidingsniveau (in %)

Tabel 10. Slachtofferschap naar opleidingsniveau (in %)						
	geen/basis-onderwijs	speciaal onderwijs	lager voortgezet onderwijs	hoger voortgezet onderwijs	hoger beroepsonderwijs	universitair
wel slachtoffer	54.4	36.4	59.9	72.6	80.2	75.5
geen slachtoffer	45.6	63.6	40.1	27.4	19.8	24.5

Tabel 11. Slachtofferschap naar inkomen (in %)

Tabel 11. Slachtofferschap naar inkomen (in %)							
	≤ 1000	1001-2000	2001-4000	4001-6000	6001-8000	8001-10000	> 10000
wel slachtoffer	51.8	53.8	71.7	68.4	83.1	78.8	82.9
geen slachtoffer	48.2	46.2	28.3	31.6	16.9	21.2	17.1

Bijlage 2 Aangiftegedrag naar kenmerken van respondenten

Tabel 12. Aangiftegedrag naar leeftijd (in %)

Tabel 12. Aangiftegedrag naar leeftijd (in %)								
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84	85+
melders	59.3	61.1	74.5	73.7	70.5	66.1	69.0	50.0
niet melders	40.7	38.9	25.5	26.3	29.5	33.9	31.0	50.0

Tabel 13. Aangiftegedrag naar geslacht (in %)

Tabel 13. Aangiftegedrag naar geslacht (in %)		
	man	vrouw
melders	71.0	66.2
niet melders	29.0	33.8

Tabel 14. Aangiftegedrag naar opleidingsniveau (in %)

Tabel 14. Aangiftegedrag naar opleidingsniveau (in %)						
	geen/ basisonderwijs	speciaal onderwijs	lager voortgezet onderwijs	hoger voortgezet onderwijs	hoger beroepsonderwijs	universitair
melders	67.2	66.0	72.4	62.9	77.8	67.2
niet melders	32.8	34.0	27.6	37.1	22.2	32.8

Tabel 15. Aangiftegedrag naar inkomen (in %)

Tabel 15. Aangiftegedrag naar inkomen (in %)							
	≤ 1000	1001-2000	2001-4000	4001-6000	6001-8000	8001-10000	> 10000
melders	70.8	64.6	63.1	75.6	72.2	80.8	64.7
niet melders	29.2	35.4	36.9	24.4	27.8	19.2	35.3

CENTRAL BUREAU OF STATISTICS CURAÇAO
Fort Amsterdam z/n | Willemstad | Curaçao
Tel: (+599-9) 461-1031 | Fax: (+599-9) 461-1696
Email: info@cbs.cw | www.cbs.cw